

4

EL PANORAMA ECONÒMIC DE LES ILLES BALEARS

RESUM

Com a resultat de la crisi econòmica internacional, i segons l'estimació que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears, el VAB real de l'economia balear ha estat per a l'any 2009 de 18.693,16 milions d'euros, xifra que suposa una caiguda respecte del 2008 del 2,7%. Aquesta caiguda és inferior a l'observada tant en el conjunt de la zona euro com a Espanya, amb creixements negatius del 4% i del 3,7% respectivament.

Per sectors econòmics, el sector primari va caure un -0,4% el 2009, amb una pèrdua d'1,2 punts percentuals respecte de l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. El 2009, el sector de la indústria i l'energia presenta un decreixement del -3,5%, amb una pèrdua percentual de quatre punts amb relació a l'any passat. El sector de la construcció disminueix un -8,6% (la caiguda màxima per a les Balears), amb una caiguda percentual de 7,2 punts percentuals per comparació a l'any passat. Finalment, el sector de serveis també decreix el -2%, la qual cosa representa una caiguda de 3,6 punts respecte de l'any passat, a conseqüència del menor dinamisme de la demanda dels residents i no residents.

Les dades de l'INE mostren que per a l'any 2009 el decreixement de les Illes Balears és el cinquè més alt per comunitats autònomes, fet que suposa per primera vegada una caiguda del PIB a totes les comunitats autònomes. Així, amb un PIB del -3,8%, presenta una caiguda superior en 0,2 punts percentuals a la mitjana espanyola. També es pot indicar que el creixement del període 2000-2009 ha estat de l'1,7%. Així, les Illes Balears presenten en l'àmbit regional la menor taxa real de creixement anual acumulatiu del període, per la qual cosa, des de l'any 2008, i segons les dades de FUNCAS, les Balears presenten una renda per càpita inferior a la mitjana de l'Estat.

Des del punt de vista de l'estructura de la demanda final, les Balears presenta el percentatge regional més baix de consum públic i, també, el quart més baix, conjuntament amb Catalunya, la Comunitat Valenciana i Navarra, en percentatge d'assalariats que treballen a les administracions públiques.^{36 i 37} Des del punt de vista de la comptabilitat regional, el conjunt de les administracions públiques a les Balears (Estat, CA, consells i ajuntaments) registren, gràcies al superàvit fiscal de l'Estat a les Balears, una capacitat de finançament equivalent al 13,5% del PIB, la més alta de l'Estat.

36 i 37. Vegeu: *Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral de España en 2009*, Consejo Económico y Social de España, pàg. 324.

4.1.

INTRODUCCIÓ

Com hem fet a les darreres edicions, aquest apartat s'inicia amb l'anàlisi de l'oferta productiva, continua amb l'anàlisi de la demanda regional, la inversió estrangera, els preus, l'evolució de la renda real per càpita, l'estalvi, la inversió i la capacitat de finançament regional, i, finalment, s'estudia la distribució funcional de la renda regional.

4.2.

L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA

En aquest apartat analitzam, en primer lloc, l'estructura productiva de l'oferta de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears per al període 2004-2009.

A continuació, i a partir de la comptabilitat regional d'Espanya elaborada per l'INE, que utilitza fonts diferents de les que ha emprat la Direcció General per fer les seves previsions, es presenta l'oferta productiva de les Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes.

4.2.1. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS I PER ILLES

Segons les dades de la Direcció General d'Economia, el VAB a preus corrents de l'economia de les Illes Balears l'any 2009 se situa en 22.329,52 milions d'euros. La distribució del VAB per sectors econòmics mostra una estructura productiva en què el 82% de l'activitat econòmica es concentra en el sector terciari, mentre que el 10% restant es genera a la construcció, el 6% a la indústria i l'energia, i el sector primari representa menys del 2% del PIB regional. (Vegeu els quadres I-1 i I-2.)

Com a conseqüència de la crisi econòmica internacional, el creixement regional real de l'economia balear el 2009 ha sofert una caiguda considerable del -2,7%. El mateix ha passat a la zona euro i a Espanya, amb

creixements negatius del -4% i -3,7%. Les Balears cau menys en termes relatius, ja que disminueix la seva caiguda respecte d'Espanya en 1 punt i en 1,3 punts respecte de la zona euro. (Vegeu el quadre I-3 i el gràfic I-1.)

Les estimacions sobre el creixement econòmic regional de les Balears l'any 2009 fetes pels diferents serveis d'estudis es mouen en una forquilla compresa entre l'-1,5% i el -3,8%. (Vegeu el gràfic I-2.)

Si analitzam el creixement econòmic de les Balears al llarg del darrer trienni 2007-2009, és a dir, des de l'inici de la crisi econòmica internacional, i el comparam amb Espanya i la zona euro, resulta que les dades per a les Balears són millors que les de la zona euro des del 2007 i millors que les de l'economia espanyola des del 2008.³⁸

QUADRE I-1. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CORRENTS (2006-2009)

	2006	% del VAB	% var.	2007	% del VAB	% var.
Sector primari	314.723,99	1,58%	-6,1%	342.803,59	1,61%	8,9%
Energia i indústria	1.249.898,45	6,26%	4,9%	1.323.797,17	6,22%	5,9%
Construcció	2.315.974,26	11,59%	11,4%	2.457.225,47	11,54%	6,1%
Serveis	16.101.209,26	80,58%	6,9%	17.175.379,45	80,64%	6,7%
Total de les Balears	19.981.805,96	100,00%	7,1%	21.299.205,67	100,00%	6,6%
	2008	% del VAB	% var.	2009	% del VAB	% var.
Sector primari	347.062,63	1,53%	1,2%	328.675,14	1,47%	-5,3%
Energia i indústria	1.394.889,48	6,16%	5,4%	1.362.221,24	6,10%	-2,3%
Construcció	2.514.290,69	11,10%	2,3%	2.254.818,40	10,10%	-10,3%
Serveis	18.396.111,59	81,21%	7,1%	18.383.810,70	82,33%	-0,1%
Total de les Balears	22.652.354,39	100,00%	6,4%	22.329.525,47	100,00%	-1,4%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

38. Ja hem dit abans que les fonts estadístiques emprades per la Direcció General d'Economia i l'INE difereixen a l'hora de fer les seves estimacions sobre el creixement del PIB. Així, la Direcció General d'Economia dona una caiguda del PIB d'un -2,7%, mentre que l'INE l'augmenta fins a un -3,7%. Per tant, aquesta afirmació només es pot sustentar a partir de la informació de la Direcció General d'Economia.

QUADRE I-2. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CONSTANTS DEL 2004 (2006-2009)

	2006	% del VAB	% var.	2007	% del VAB	% var.
Sector primari	329.822,53	1,79%	3,5%	336.418,98	1,77%	2,0%
Energia i indústria	1.149.309,05	6,23%	1,7%	1.165.974,03	6,14%	1,5%
Construcció	1.948.689,48	10,57%	3,7%	2.020.303,81	10,64%	3,7%
Serveis	15.007.114,05	81,41%	2,8%	15.468.582,81	81,45%	3,1%
Total de les Balears	18.434.935,11	100,00%	2,8%	18.991.279,64	100,00%	3,0%
	2008	% del VAB	% var.	2009	% del VAB	% var.
Sector primari	339.194,44	1,77%	0,8%	337.752,86	1,81%	-0,4%
Energia i indústria	1.171.512,41	6,10%	0,5%	1.131.095,23	6,05%	-3,5%
Construcció	1.992.878,19	10,37%	-1,4%	1.822.467,18	9,75%	-8,6%
Serveis	15.713.759,85	81,77%	1,6%	15.401.841,72	82,39%	-2,0%
Total de les Balears	19.217.344,89	100,00%	1,2%	18.693.156,98	100,00%	-2,7%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

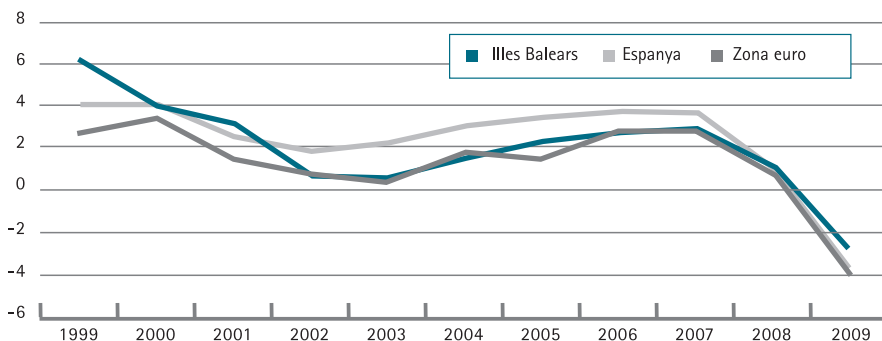
QUADRE I-3. EVOLUCIÓ I PERSPECTIVES DE LES ILLES BALEARS (2005-2009). TAXES DE VARIACIÓ DEL PIB A PREUS CONSTANTS

	2005	2006	2007	2008	2009 ^(e)
Zona euro	1,5	3,0	2,8	0,6	-4,0
Espanya	3,6	4,0	3,6	0,9	-3,7
Illes Balears	2,4	2,8	3,0	1,2	-2,7
Mallorca	2,6	3,1	3,2	1,3	-2,8
Menorca	1,9	1,5	1,4	0,4	-3,2
Pitiüses	1,2	2,1	2,7	1,4	-2,2

(e): estimació

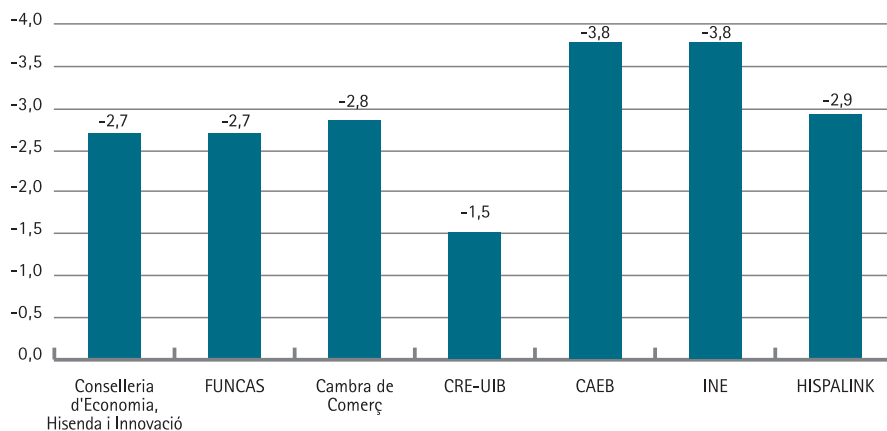
Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. *Cojuntura econòmica*, març de 2010.

Gràfic I-1
Estimació del creixement del PIB (1999-2009)

Font: Direcció General d'Economia. *Cojuntura econòmica de les Illes Balears* (març de 2009) i previsions primera 2009, Comissió Europea (zona euro i UE-27).

Gràfic I-2
Estimació del PIB de l'any 2009 a les Illes Balears

Font: Elaboració pròpia.

QUADRE I-4. TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DEL PIB A PREUS CONSTANTS PER SECTORS PRODUCTIUS (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009 ^(e)
Sector primari	2,1	3,5	2,0	0,8	-0,4
Indústria	1,2	1,7	1,5	0,5	-3,5
Construcció	2,5	3,7	3,7	-1,4	-8,6
Serveis	2,5	2,8	3,1	1,6	-2,0

(e): estimació

Font: Conselleria d'Economia. Cojuntura Econòmica de les Illes Balears (març de 2010).

Si analitzem l'evolució del creixement econòmic real per sectors econòmics, veiem que la crisi econòmica internacional ha afectat negativament el creixement de tots els sectors econòmics. Així, el sector primari va caure un $-0,4\%$ el 2009, amb una pèrdua d'1,2 punts percentuals respecte de l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. El 2009 el sector de la indústria i l'energia presenta un decreixement del $-3,5\%$, amb una pèrdua percentual de quatre punts amb relació a

l'any passat. El sector de la construcció disminueix un $-8,6\%$, amb una caiguda percentual de 7,2 punts percentuals per comparació a l'any passat. Finalment, el sector de serveis també decreix el -2% , la qual cosa representa una caiguda del 3,6 punts respecte de l'any passat, a conseqüència del menor dinamisme de la demanda dels residents i no residents. (Vegeu el quadre I-4.)

Aquestes dades es poden complementar amb les que ha elaborat Hispalink. Per a

QUADRE I-5. CREIXEMENT REGIONAL A 9 SECTORS. TAXES DE VARIACIÓ REAL (2009-2010)

	Agricultura		Energia		Béns intermedis		Béns d'equip		Béns de consum		Construcció		Transports i comunicacions		Serveis destinats al mercat		Serveis no destinats al mercat		Total	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Andalusia	-0,5	3,1	-10,5	-0,3	-18,5	-5,3	-11,4	-3,6	-12,9	1,1	-11,0	-5,1	1,9	0,9	-3,0	-0,5	3,5	3,0	-3,6	-0,3
Aragó	-3,2	-0,8	-3,3	2,1	-16,1	-3,6	-18,0	-4,0	-15,1	-5,5	-4,0	-2,1	-0,7	0,1	-0,8	0,3	1,4	1,6	-4,0	-0,5
Astúries	-1,2	-2,4	-2,0	-4,4	-16,3	-0,8	-16,1	-2,0	-4,0	1,2	-6,3	-3,6	-0,8	0,4	-1,2	1,3	3,7	2,1	-3,3	0,0
Cantàbria	-1,0	-1,0	-1,0	2,6	-12,1	-3,2	-12,0	-4,6	-7,7	-1,7	-8,9	-3,0	-0,2	2,9	-2,6	-0,1	4,0	4,1	-3,9	-0,2
Castella i Lleó	-5,6	2,9	-4,4	1,7	-3,6	-0,9	-12,9	-3,0	-3,1	0,0	-4,9	-1,0	-1,2	1,4	-3,0	0,0	2,9	2,9	-2,9	0,5
Castella-la Manxa	-0,7	1,7	-7,4	0,0	-16,4	-3,0	-18,6	-3,5	-9,4	-1,0	-7,0	-2,3	0,9	0,8	-3,6	-1,4	2,6	2,5	-4,0	-0,4
Catalunya	1,4	1,5	-10,0	-0,8	-15,4	-4,9	-17,7	-6,0	-11,5	-0,6	-3,8	-2,8	1,5	1,2	-2,3	0,2	4,0	3,8	-4,1	-0,3
Comunitat Valenciana	1,5	2,0	-8,6	0,5	-14,2	-3,5	-19,0	-5,5	-13,1	-0,7	-5,4	-2,6	2,0	1,4	-2,7	-0,4	3,7	3,5	-3,8	-0,2
Extremadura	-1,0	1,3	-10,2	0,4	-16,2	-3,4	-17,3	-4,4	-11,7	-0,8	-5,4	-1,3	1,0	0,4	-3,3	0,4	3,0	2,6	-2,6	0,6
Galícia	-2,3	0,0	-2,0	-0,2	-7,5	0,9	-10,3	0,9	-7,2	0,1	-8,0	0,8	1,0	-0,1	-2,4	0,1	2,6	-0,7	-3,0	0,1
Illes Balears	0,2	-0,8	-5,6	-0,8	-9,0	-3,8	-11,0	-5,1	-7,2	-2,3	-8,1	-4,7	-1,4	-0,3	-2,8	-1,2	1,6	0,9	-2,9	-1,2
Illes Canàries	-1,3	0,2	-4,0	-0,1	-8,7	-2,2	-10,9	-2,7	-7,9	-1,5	-8,1	-2,1	-3,0	0,1	-5,7	-1,4	3,5	2,7	-4,1	-0,5
La Rioja	-1,3	2,1	-3,7	0,1	-8,0	-3,0	-9,0	-4,1	-7,1	-0,5	-6,8	-2,3	-0,1	0,6	-2,0	-0,3	3,0	2,4	-3,1	-0,3
Madrid	1,1	2,4	-4,8	0,6	-14,9	-3,7	-16,9	-3,0	-12,2	-0,7	-5,2	-2,6	-0,1	0,6	-2,5	-0,2	3,4	2,8	-3,0	-0,1
Múrcia	2,2	2,7	-5,0	3,1	-16,5	-2,6	-20,8	-5,3	-11,5	-2,0	-10,0	-6,0	0,9	0,3	-3,1	-0,4	3,6	3,0	-3,9	-0,4
Navarra	2,1	2,4	-5,4	1,1	-7,9	-2,4	-10,0	-3,7	-8,2	0,0	-3,2	-1,3	1,3	1,4	-1,8	0,0	3,9	4,8	-2,8	0,2
País Basc	5,0	2,2	-1,6	0,5	-10,0	-2,1	-10,9	-2,6	-8,1	-0,4	-4,8	-1,5	2,0	1,4	-1,8	-0,2	4,6	3,2	-3,1	-0,1
Espanya	-0,9	1,8	-6,2	0,2	-13,4	-3,5	-15,8	-3,8	-10,0	-0,6	-5,9	-2,8	0,7	0,8	-2,7	-0,2	3,4	2,8	-3,6	-0,2

Font: Hispalink.

l'any 2009 no hi ha cap branca del sector secundari (energia, béns intermedis, béns d'equip i béns de consum) que presenti un creixement per sobre de la mitjana regional (-2,9%). Totes presenten creixements negatius, especialment els béns d'equip (-11%). El sector de la construcció també presenta una forta contracció, molt superior a la mitjana regional (-8,1%). Quant a

les branques de serveis (transports i comunicacions, serveis destinats a la venda i serveis no destinats a la venda), totes presenten un menor decreixement respecte de la mitjana regional. Només els serveis no destinats a la venda presenten creixement positiu (1,6%). El sector primari presenta també un creixement positiu (0,2%). (Vegeu el quadre I-5.)

**QUADRE I-6. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES
(EN EUROS CORRENTS) (2006-2009)**

	2006	% del VAB	% var.	2007	% del VAB	% var.
Mallorca	15.848.728,70	79,32%	7,3%	16.928.909,40	79,48%	6,8%
Menorca	1.697.568,41	8,50%	5,6%	1.781.286,43	8,36%	4,9%
Pitiüses	2.435.508,84	12,19%	6,2%	2.589.009,85	12,16%	6,3%
Total de les Balears	19.981.805,96	100,00%	7,1%	21.299.205,67	100,00%	6,6%
	2008	% del VAB	% var.	2009	% del VAB	% var.
MMallorca	18.015.153,70	79,53%	6,4%	17.752.656,88	79,50%	-1,5%
Menorca	1.879.093,83	8,30%	5,5%	1.843.319,86	8,26%	-1,9%
Pitiüses	2.758.106,86	12,18%	6,5%	2.733.548,73	12,24%	-0,9%
Total de les Balears	22.652.354,39	100,00%	6,4%	22.329.525,47	100,00%	-1,4%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

**QUADRE I-7. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES
(EN EUROS CONSTANTS DEL 2004) (2006-2009)**

	2006	% del VAB	% var.	2007	% del VAB	% var.
Mallorca	14.621.815,76	79,32%	3,1%	15.094.537,20	79,48%	3,2%
Menorca	1.566.152,91	8,50%	1,5%	1.588.270,90	8,36%	1,4%
Pitiüses	2.246.966,45	12,19%	2,1%	2.308.471,53	12,16%	2,7%
Total de les Balears	18.434.935,11	100,00%	2,8%	18.991.279,64	100,00%	3,0%
	2008	% del VAB	% var.	2009	% del VAB	% var.
Mallorca	15.283.330,63	79,53%	1,3%	14.861.632,52	79,50%	-2,8%
Menorca	1.594.147,51	8,30%	0,4%	1.543.134,79	8,26%	-3,2%
Pitiüses	2.339.866,75	12,18%	1,4%	2.288.389,68	12,24%	-2,2%
Total de les Balears	19.217.344,89	100,00%	1,2%	18.693.156,98	100,00%	-2,7%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

Si analitzam ara el VAB per illes, es pot comprovar que en valors absoluts i en euros constants del 2009 Mallorca assoleix un VAB real de 14.861,63 milions d'euros. A les Pitiüses i a Menorca va ser de 2.288,39 i de 1.543,13 milions d'euros respectivament. Quant al valor absolut en euros corrents, Mallorca assoleix un VAB de 17.752,65 milions d'euros, mentre que a les Pitiüses i a Menorca va ser de 2.733,55 i de 1.843,32 milions d'euros respectivament. (Vegeu els quadres I-6 i I-7.)

L'estructura econòmica per illes identifica el pes preponderant de Mallorca entorn del 79,5%, mentre que les Pitiüses i Menorca es distribueixen el 20,5% restant (el 12,2% les Pitiüses, i el 8,3% Menorca).

Per illes, el menor impacte de la crisi econòmica internacional té lloc a les Pitiüses, amb una caiguda del -2,2% i amb una pèrdua de 3,6 punts percentuals, seguida de Mallorca, amb el -2,8% i amb una pèrdua de 4,1 punts percentuals, i finalment, Menorca, que té una taxa de decreixement del -3,2% i presenta una pèrdua de 3,6 punts percentuals respecte de l'any 2008. (Vegeu el quadre I-3.)

4.2.2. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS I PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les dades de la comptabilitat regional d'Espanya, base 2000, que elabora l'INE per al període 2000-2009 permeten estimar la caiguda del creixement relatiu de les Illes Balears per comparació a la resta de comunitats autònomes. Aquestes dades mostren que per a l'any 2009 el decreixe-

ment de les Illes Balears és el cinquè més alt per comunitats autònomes. A més a més, i per primera vegada, es dona una caiguda del PIB a totes les comunitats autònomes. Així, amb un PIB del -3,8%, presenta una caiguda superior en 0,2 punts percentuals a la mitjana espanyola. (Vegeu el gràfic I-3.)

També es pot indicar que el creixement del període 2000-2009 ha estat de l'1,7%, per la qual cosa les Illes Balears presenten la menor taxa real de creixement anual acumulatiu del període. (Vegeu els gràfics I-4a i I-4b.)

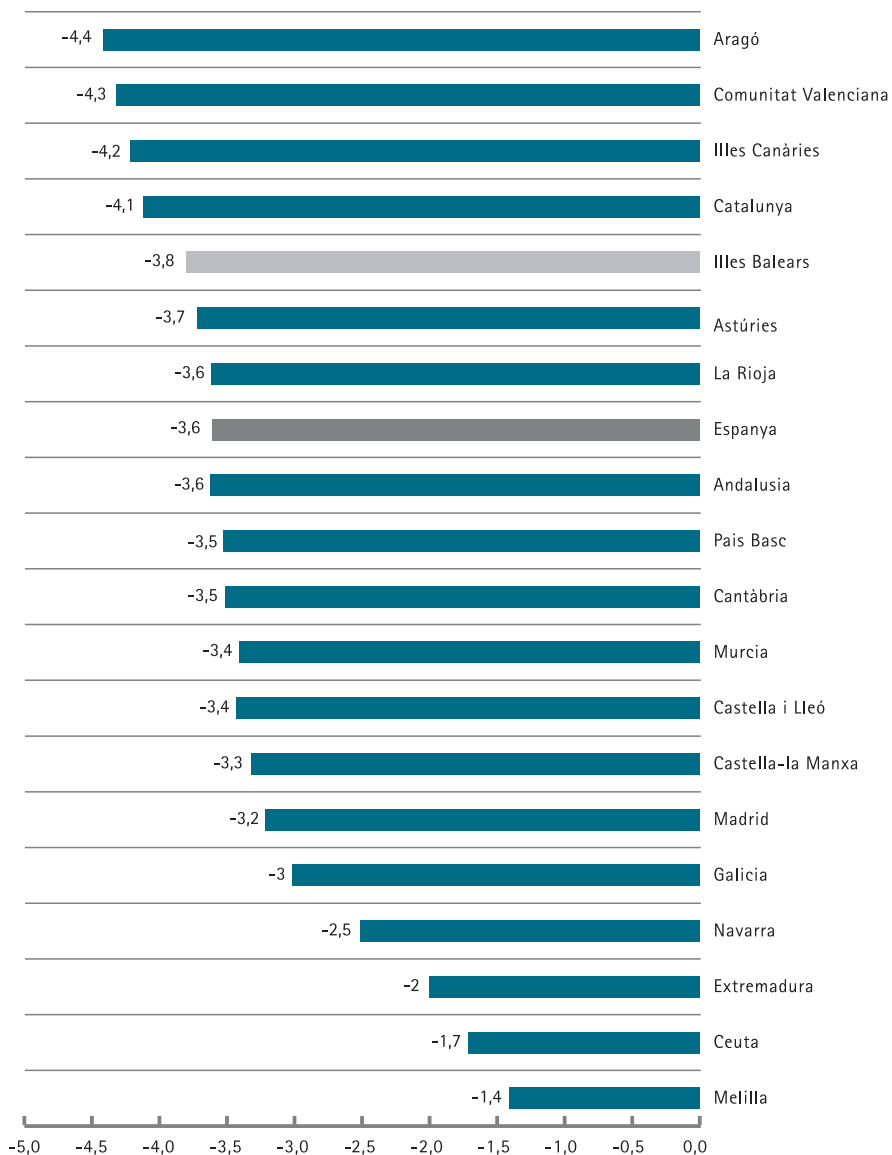
A partir de la base de dades de la comptabilitat regional de l'INE, s'analitza a continuació l'evolució comparativa regional per sectors productius de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes. Pel que fa a l'anàlisi sectorial, cal tenir en compte que les estimacions per a les Balears poden mostrar —pel poc pes relatiu que té l'economia sectorial balear en el conjunt espanyol— un elevat biaix a l'alça o la baixa en les estimacions que en resulten. Per això, aquestes dades s'han de prendre amb precaució i reserves, ja que difereixen amb altres dades aportades per diferents institucions d'estudis regionals.

4.2.2.1. El sector primari

Segons l'INE, el sector primari balear presenta un decreixement real del -0,5%, molt més moderat que la caiguda del -2,4% que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un decreixement de la productivitat del 16,1% i en un creixement de l'ocupació del 18,5%. El pes estructural del sector primari balear és del 0,9%, la qual cosa representa 1,3 punts per sota del seu pes a Espanya.

Gràfic I-3

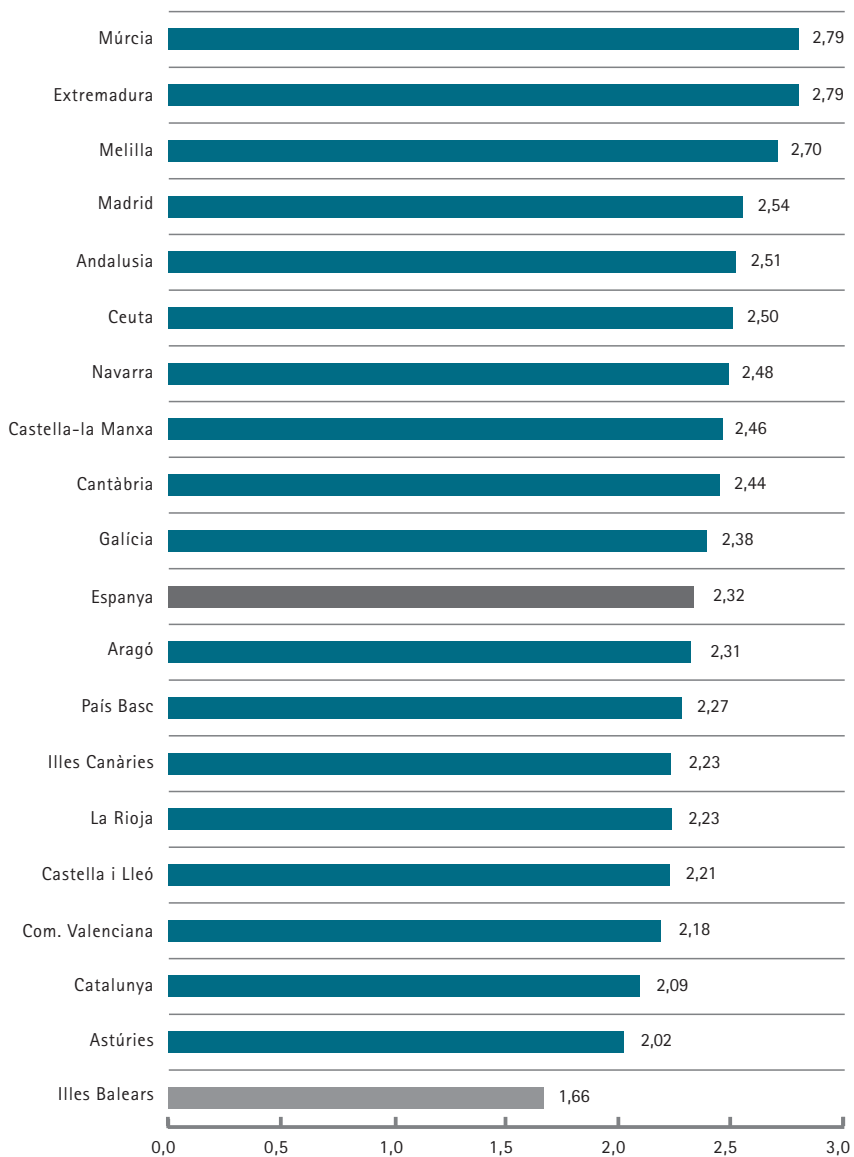
Taxa de creixement del PIB (2008-2009) en termes reals

Font: INE.

Gràfic I-4a

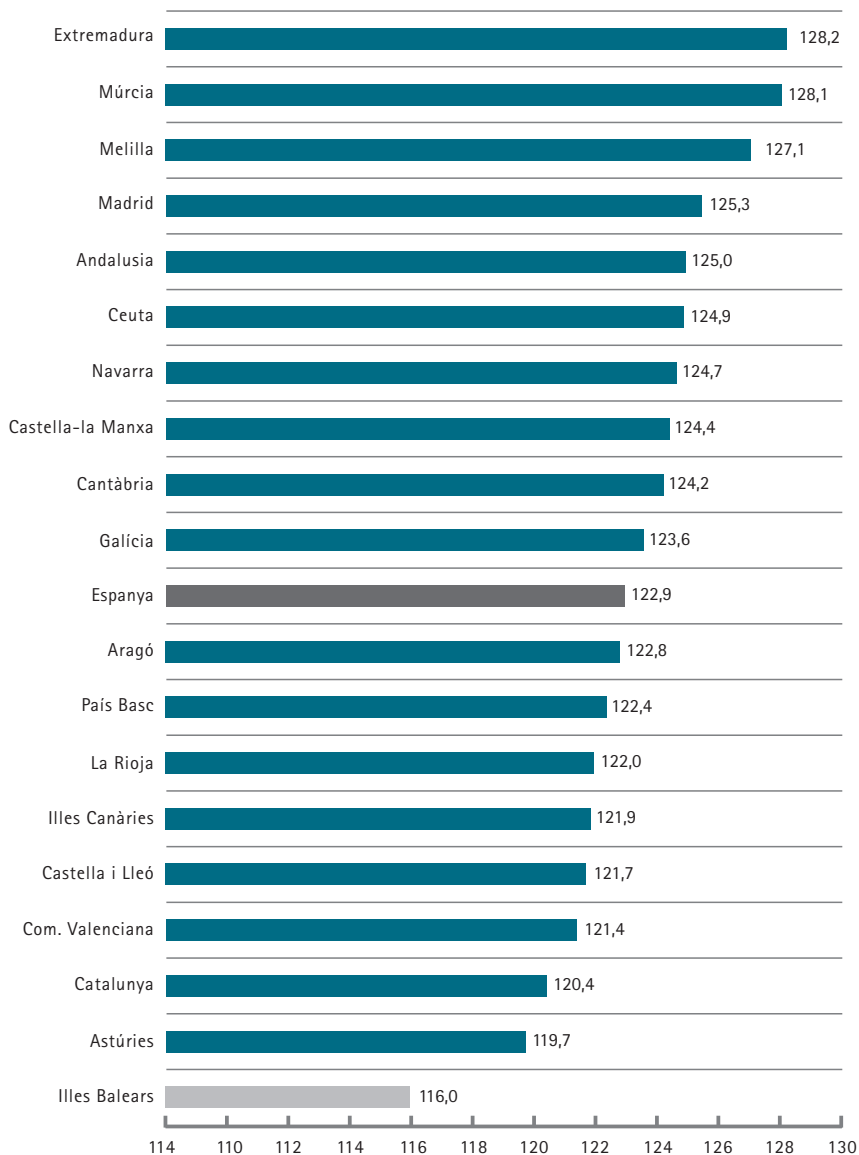
Taxa de creixement mitjana del PIB (2000-2009) en termes reals

Font: INE.

Gràfic I-4b

**Taxa de creixement mitjana del PIB (2000-2009).
Índex de volum encadenat, referència de l'any 2000 = 100**

Font: INE.

QUADRE I-8. AGRICULTURA I PESCA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2008	2009	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(Milions d'euros corrents)				Taxa de variació interanual		
Andalusia	5.468,16	5.142,47	3,60	-325,69	-0,90	-2,34	1,47
Aragó	1.330,74	1.219,73	3,76	-111,01	-1,80	-2,25	0,46
Astúries	402,31	385,29	1,69	-17,02	1,30	-15,02	19,20
Cantàbria	374,86	338,14	2,51	-36,72	-5,60	-2,91	-2,77
Castella i Lleó	3.487,32	2.917,37	5,21	-569,95	-10,30	-14,79	5,27
Castella-la Manxa	2.734,57	2.538,87	7,25	-195,70	-3,30	-6,20	3,09
Catalunya	2.459,56	2.383,11	1,22	-76,45	2,10	-4,69	7,12
Ceuta	3,41	3,44	0,21	0,03	-	-	-
Comunitat Valenciana	2.045,76	1.950,65	1,92	-95,11	-3,00	0,37	-3,36
Extremadura	1.271,75	1.233,45	7,00	-38,30	1,00	-2,64	3,74
Galícia	2.318,24	2.184,32	3,99	-133,92	-1,70	-2,32	0,63
Illes Balears	259,77	245,72	0,93	-14,05	-0,50	18,55	-16,07
Illes Canàries	447,99	421,48	1,02	-26,51	-4,30	-10,63	7,08
La Rioja	439,09	418,28	5,35	-20,81	-2,60	-1,65	-0,97
Madrid	255,14	236,14	0,12	-19,00	-2,10	-24,34	29,39
Melilla	8,83	8,81	0,59	-0,02	-1,60	-	-1,60
Múrcia	1.282,08	1.215,02	4,50	-67,06	-2,20	8,58	-9,93
Navarra	454,15	437,47	2,40	-16,68	1,30	0,20	1,10
País Basc	610,27	597,78	0,91	-12,49	2,30	-13,12	17,75
Espanya	25.654,00	23.877,00	2,27	-1.777,00	-2,40	-4,01	1,68

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la tercera comunitat autònoma després de Madrid i el País Basc amb un menor pes sectorial del sector primari. (Vegeu el quadre I-8 i l'apartat 5, «Sector primari».)

4.2.2.2. La indústria i l'energia

La indústria i l'energia a les Illes Balears presenten una baixada del creixement real del -16,6%, de manera que queden 2,9 punts per sota del que ha registrat l'Estat.

Aquesta xifra es desglossa en un decreixement de la productivitat del -7,9 i en una caiguda de l'ocupació (-9,4%). El pes estructural de la indústria i l'energia a les Balears és del 5,7%, la qual cosa representa 8,3 punts per sota del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la segona comunitat autònoma després de les Canàries amb un menor pes sectorial de la indústria i l'energia. (Vegeu el quadre I-9 i l'apartat 6, «Sector industrial».)

QUADRE I-9. INDÚSTRIA I ENERGIA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2008	2009	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(Milions d'euros corrents)				Taxa de variació interanual		
Andalusia	15.316,32	12.891,81	9,02	-2.424,51	-13,69	-12,92	-0,88
Aragó	6.865,82	5.789,03	17,83	-1.076,80	-15,75	-16,57	0,98
Astúries	4.711,86	3.912,65	17,21	-799,21	-15,12	-13,44	-1,94
Cantàbria	2.734,23	2.315,87	17,18	-418,36	-13,58	-17,09	4,23
Castella i Lleó	9.783,09	8.643,65	15,44	-1.139,44	-13,11	-4,56	-8,96
Castella-la Manxa	5.799,69	4.993,44	14,25	-806,25	-14,82	-8,90	-6,50
Catalunya	39.453,07	33.618,72	17,20	-5.834,35	-15,67	-16,54	1,04
Ceuta	105,68	94,32	5,85	-11,36	-14,06	47,22	-41,62
Comunitat Valenciana	16.750,00	14.781,84	14,55	-1.968,16	-14,26	-18,55	5,27
Extremadura	1.690,92	1.495,67	8,49	-195,25	-12,47	-9,46	-3,32
Galícia	9.602,46	8.469,42	15,49	-1.133,04	-13,79	-10,11	-4,09
Illes Balears	1.713,92	1.508,50	5,73	-205,42	-16,56	-9,39	-7,91
Illes Canàries	2.635,05	2.285,38	5,52	-349,67	-14,38	-16,81	2,92
La Rioja	1.869,95	1.747,43	22,33	-122,52	-11,80	-7,87	-4,27
Madrid	22.836,03	20.723,35	10,96	-2.112,68	-12,72	-11,49	-1,39
Melilla	60,51	53,18	3,56	-7,33	-15,50	-52,94	79,56
Múrcia	4.064,09	3.612,91	13,37	-451,17	-12,76	-19,92	8,94
Navarra	4.930,55	4.749,57	26,03	-180,98	-7,96	-1,87	-6,20
País Basc	18.384,75	16.117,27	24,61	-2.267,48	-10,38	-8,77	-1,76
Espanya	169.308,00	147.804,00	14,06	-21.504,00	-13,68	-13,25	-0,50

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

4.2.2.3. La construcció

La construcció a les Illes Balears presenta un decreixement real del -8,7%, de manera que queden 2,4 punts per sota del que ha registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 12,8% i en una disminució de l'ocupació del -19%. El pes estructural del sector de la construcció a les Illes Balears és del 8,7%, la qual cosa representa 1,3 punts per sota del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la segona comunitat autònoma després de Madrid

amb un menor pes sectorial del sector de la construcció. (Vegeu el quadre I-10 i l'apartat 7, «Construcció».)

4.2.2.4. Els serveis

Els serveis a les Balears presenten un decreixement real del -2,3%, de manera que queden 1,3 punts per sota del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement positiu de la productivitat de l'1% i en una caiguda de l'ocupació del 3,3%. El pes estructural del sector terciari a les Balears és del 77,5%, la qual cosa

QUADRE I-10. CONSTRUCCIÓ: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2008	2009	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(Milions d'euros corrents)				Taxa de variació interanual		
Andalusia	18.881,72	16.559,58	11,59	-2.322,14	-10,60	-32,85	33,13
Aragó	3.510,11	3.269,20	10,07	-240,91	-5,20	-12,20	7,97
Astúries	3.015,57	2.746,33	12,08	-269,24	-6,90	-25,22	24,50
Cantàbria	1.642,70	1.496,50	11,10	-146,20	-7,10	-18,33	13,75
Castella i Lleó	6.322,81	6.098,50	10,89	-224,31	-2,20	-15,08	15,17
Castella-la Manxa	4.724,77	4.345,51	12,40	-379,26	-5,80	-21,45	19,92
Catalunya	18.340,60	17.329,94	8,87	-1.010,66	-4,60	-18,39	16,90
Ceuta	115,90	110,75	6,87	-5,15	-5,30	-15,94	12,66
Comunitat Valenciana	11.607,72	10.719,29	10,55	-888,43	-6,20	-26,88	28,28
Extremadura	2.626,80	2.467,62	14,01	-159,18	-5,10	-23,12	23,44
Galícia	6.691,19	6.388,65	11,68	-302,54	-3,40	-13,67	11,90
Illes Balears	2.557,33	2.290,65	8,70	-266,68	-8,70	-19,03	12,76
Illes Canàries	4.358,37	3.753,41	9,06	-604,96	-12,70	-30,61	25,81
La Rioja	830,69	793,33	10,14	-37,36	-4,20	-14,49	12,03
Madrid	17.468,54	16.217,21	8,58	-1.251,33	-5,30	-19,82	18,11
Melilla	130,02	124,70	8,34	-5,32	-4,90	20,69	-21,20
Múrcia	3.035,95	2.653,67	9,82	-382,28	-10,30	-34,44	36,82
Navarra	1.776,22	1.697,14	9,30	-79,08	-3,80	-22,96	24,87
País Basc	6.000,96	5.766,02	8,80	-234,94	-3,00	-17,01	16,88
Espanya	113.638,00	104.828,00	9,97	-8.810,00	-6,30	-23,04	21,75

1. Base 2000

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

QUADRE I-11. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2008	2009	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(Milions d'euros corrents)				Taxa de variació interanual		
Andalusia	96.428,13	98.086,08	68,65	1.657,95	-1,0	-1,88	0,90
Aragó	19.489,56	19.878,94	61,22	389,38	-0,7	-1,90	1,22
Astúries	13.607,89	14.069,61	61,88	461,72	0,5	-1,80	2,34
Cantàbria	8.085,82	8.367,29	62,07	281,47	0,5	1,39	-0,88

Continua

QUADRE I-11. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2008	2009	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(Milions d'euros corrents)				Taxa de variació interanual		
ACastella i Lleó	33.548,10	34.327,85	61,32	779,75	-0,4	-1,74	1,36
Castella-la Manxa	20.096,89	20.662,46	58,97	565,57	0,3	-0,69	1,00
Catalunya	125.346,67	128.128,66	65,57	2.781,99	-0,8	-4,63	4,02
Ceuta	1.250,10	1.287,63	79,92	37,53	-0,6	1,07	-1,65
Comunitat Valenciana	66.195,55	66.906,68	65,85	711,13	-1,6	-3,31	1,77
Extremadura	10.914,29	11.155,57	63,35	241,28	-0,2	-1,49	1,31
Galícia	32.902,71	33.741,67	61,70	838,96	0,0	-0,83	0,84
Illes Balears	20.484,53	20.404,01	77,50	-80,52	-2,3	-3,30	1,03
Illes Canàries	32.138,10	31.996,25	77,26	-141,85	-2,4	-3,07	0,69
La Rioja	4.212,27	4.307,65	55,05	95,38	-0,3	-2,02	1,76
Madrid	136.503,62	138.393,25	73,20	1.889,63	-1,6	-1,82	0,22
Melilla	1.168,59	1.202,46	80,38	33,87	-0,4	-3,40	3,11
Múrcia	17.190,83	17.608,52	65,17	417,69	-0,3	-1,97	1,70
Navarra	9.809,94	10.059,52	55,13	249,58	0,0	-2,83	2,91
País Basc	37.492,57	38.338,52	58,54	845,95	-0,6	-3,90	3,43
Espanya	687.554,00	699.641,00	66,56	12.087,00	-1,0	-2,52	1,56

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

representa 10,9 punts per sobre del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la comunitat autònoma més terciaritzada de l'Estat, seguida de les Canàries i Madrid. (Vegeu el quadre I-11 i l'apartat 8, «Els serveis privats».)

4.2.2.5. El creixement regional

Les Balears presenten un decreixement regional del -3,8%, de manera que queden 0,2 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement positiu de la productivitat del 2,4% i en una caiguda de l'ocupació del -6%.³⁹ (Vegeu el quadre I-12.)

4.2.2.6. El creixement diferencial sectorial

El gràfic de convergència sectorial entre les Illes Balears i Espanya mostra aquests decreixements diferencials sectorials, en què es veu clarament que el menor creixement relatiu del PIB a preus de mercat a les Balears al llarg de l'any 2009 està motivat pel major decreixement relatiu de tots els sectors, excepte en el cas del sector primari, ja que és l'únic sector que presenta un creixement diferencial positiu. (Vegeu el gràfic I-5.)

39. El creixement de la productivitat s'explica, doncs, bàsicament per l'ajust de l'ocupació i les empreses.

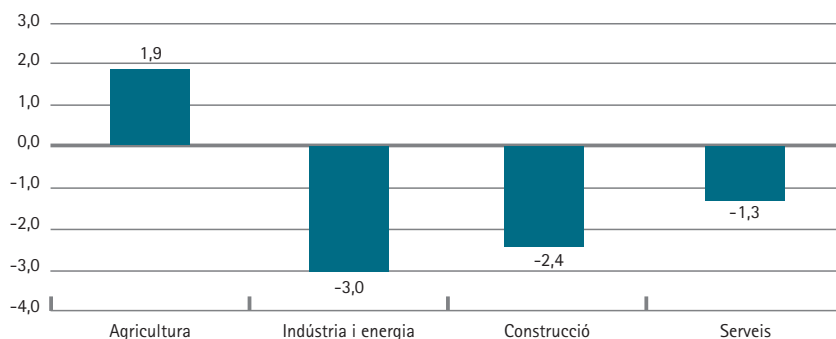
QUADRE I-12. TOTAL: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2008-2009)

	2007	2008	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)		Taxa de variació interanual			
Andalusia	148.710,90	142.874,21	-5.836,69	-3,6	-7,19	3,87
Aragó	34.088,27	32.473,35	-1.614,92	-4,4	-6,14	1,85
Astúries	23.752,80	22.736,14	-1.016,66	-3,7	-6,98	3,53
Cantàbria	14.027,72	13.479,59	-548,13	-3,5	-4,99	1,57
Castella i Lleó	58.067,76	55.981,74	-2.086,02	-3,4	-4,75	1,42
Castella-la Manxa	36.448,16	35.040,47	-1.407,69	-3,3	-5,76	2,61
Catalunya	202.805,85	195.402,67	-7.403,18	-4,1	-8,75	5,10
Ceuta	1.611,85	1.611,09	-0,76	-1,7	1,92	-3,55
Comunitat Valenciana	105.554,21	101.608,35	-3.945,86	-4,3	-9,19	5,38
Extremadura	18.033,73	17.608,71	-425,02	-2,0	-5,51	3,71
Galícia	56.290,25	54.685,98	-1.604,27	-3,0	-4,05	1,09
Illes Balears	27.334,60	26.327,37	-1.007,23	-3,8	-6,05	2,39
Illes Canàries	43.248,71	41.411,27	-1.837,44	-4,2	-7,72	3,81
La Rioja	8.033,56	7.825,02	-208,54	-3,6	-5,01	1,48
Madrid	193.477,92	189.059,61	-4.418,31	-3,2	-4,78	1,66
Melilla	1.494,78	1.495,88	1,10	-1,4	-3,50	2,18
Múrcia	27.943,67	27.017,88	-925,79	-3,4	8,29	-10,80
Navarra	18.544,14	18.245,55	-298,59	-2,5	-4,65	2,25
País Basc	68.281,52	65.492,55	-2.788,97	-3,5	-6,37	3,07
Espanya	1.088.502,00	1.051.151,00	-37.351,00	-3,6	-6,76	3,39

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

Gràfic I-5
Diferencial de les taxes de creixement a preus de mercat (base 2006) de les Illes Balears/Espanya, per sectors econòmics, període 08/09

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya.

QUADRE I-1.3. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2005-2009). CNAE93

	2005	2006	2007	2008	2009	Dif. 09/08	(%)
Total grups CNAE93	87.024	88.027	91.254	93.335	91.826	-1.509	-1,62
Extracció i aglomeració d'antracita, hulla, lignit i torba	1	2	1	1	1	0	0,00
Extracció de petroli brut i de gas natural; activitats dels serveis relacionats amb les explotacions petrolíferes i de gas, excepte les activitats de prospecció	1	-	-	-	-	-	-
Extracció de minerals d'urani i de tori	-
Extracció de minerals metàl·lics	-	-	-	-	-	-	-
Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	66	69	68	67	65	-2	-2,99
Indústries de productes alimentaris i begudes	577	567	551	542	530	-12	-2,21
Indústries del tabac	1	1	1	1	1	0	0,00
Indústries tèxtils	150	158	161	161	148	-13	-8,07
Indústries de la confecció i de la pelleteria	157	146	126	118	113	-5	-4,24
Preparació, adob i acabament del cuir; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de guarnicioneria, talabarderia i sabateria	235	222	201	190	117	-73	-38,42
Indústries de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	659	634	616	604	576	-28	-4,64
Indústries del paper	23	22	23	23	22	-1	-4,35
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	552	562	584	604	585	-19	-3,15
Coqueries, refinació de petroli i tractament de combustibles nuclears	1	-	-	-	-	-	-
Indústries químiques	54	55	57	47	44	-3	-6,38
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	36	35	35	33	35	2	6,06
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	309	312	299	290	286	-4	-1,38

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2005-2009). CNAE93

	2005	2006	2007	2008	2009	Dif. 09/08	(%)
Metal·lúrgia	9	7	7	10	10	0	0,00
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	762	791	817	832	806	-26	-3,13
Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	188	195	194	198	199	1	0,51
Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics	17	19	15	13	14	1	7,69
Fabricació de maquinària i materials elèctrics	29	26	28	28	26	-2	-7,14
Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions	4	5	5	5	3	-2	-40,00
Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	119	125	124	129	124	-5	-3,88
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	5	4	4	3	5	2	66,67
Fabricació d'altres materials de transport	608	610	594	597	649	52	8,71
Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	678	650	645	649	610	-39	-6,01
Reciclatge	2	4	5	6	1	20,00	
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	23	25	61	108	264	156	144,44
Captació, potabilització i distribució d'aigua	151	161	169	169	165	-4	-2,37
Construcció	14.300	14.957	15.798	15.926	14.216	-1.710	-10,74
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; venda al detall de combustible per a vehicles de motor	1.884	1.879	1.881	1.894	1.876	-18	-0,95
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	4.404	4.465	4.515	4.551	4.522	-29	-0,64
Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; reparació d'efectes personals i efectes domèstics	14.189	13.720	13.560	13.355	13.033	-322	-2,41
Hotelleria	10.520	10.406	10.374	10.352	10.386	34	0,33

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2005-2009). CNAE93

	2005	2006	2007	2008	2009	Dif. 09/08	(%)
Transport terrestre; transport per canonades	4.035	4.032	4.116	4.197	4.141	-56	-1,33
Transport marítim, de cabotatge i per vies de navegació interiors	63	64	67	66	65	-1	-1,52
Transport aeri i espacial	18	18	20	18	20	2	11,11
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	786	785	791	821	814	-7	-0,85
Correus i telecomunicacions	176	200	227	222	227	5	2,25
Mediació financera, excepte assegurances i plans de pensions	26	24	26	27	31	4	14,81
Assegurances i plans de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria	20	17	14	15	15	0	0,00
Activitats auxiliars de la mediació financera	1.454	1.528	1.601	1.611	1.614	3	0,19
Activitats immobiliàries	5.903	6.131	7.222	8.123	8.282	159	1,96
Lloguer de maquinària i equips sense operari, d'efectes personals i efectes domèstics	1.527	1.566	1.535	1.544	1.510	-34	-2,20
Activitats informàtiques	749	791	829	875	906	31	3,54
Recerca i desenvolupament	415	435	460	446	474	28	6,28
Altres activitats empresarials	11.200	11.453	12.212	12.845	12.752	-93	-0,72
Educació	1.223	1.300	1.377	1.470	1.521	51	3,47
Activitats sanitàries i veterinàries; serveis socials	2.980	3.120	3.298	3.392	3.557	165	4,86
Activitats de sanejament públic	162	169	198	234	261	27	11,54
Activitats associatives	692	746	743	732	739	7	0,96
Activitats recreatives, culturals i esportives	2.339	2.248	2.396	2.500	2.611	111	4,44
Activitats diverses de serveis personals	2.544	2.568	2.604	2.692	2.789	97	3,60

Font: INE, Directori Central d'Empreses.

4.2.3. EL TEIXIT EMPRESARIAL BALEAR

A partir de les dades DIRCE de l'INE, es pot comprovar que l'any 2009⁴⁰ el nombre d'empreses a les Illes Balears ha disminuït en 1.509 (-1,6%), amb un total de 91.826 empreses. Les quatre principals branques d'activitat pel nombre d'empreses són: construcció, amb 14.216, i una disminució de 1.710 empreses (-10,7%); comerç al detall, amb 13.033, amb una disminució de 322 empreses (-2,4%); altres activitats empresarials, amb 12.752 empreses i una disminució de 93 (-0,7%), i hoteleria, amb 10.386 empreses i un augment de 34 empreses (0,3%). L'activitat que creix més és la producció i la distribució d'energia elèctrica (144%), i la que creix menys és la fabricació de materials electrònics, amb una caiguda del 40%. Cal destacar un any més la pulsació positiva de les activitats que conformen el «nucli dur» de la nova economia del coneixement, com són les activitats informàtiques i d'R+D, amb creixements positius del 3,5% i 6,3% respectivament. (Vegeu el quadre I-13.)

Cal destacar que les microempreses (de 0 a 9 assalariats) representen el 94,9% del total (87.143 empreses), de les quals el 52,2% (47.933 empreses) són empresaris autònoms i el 27,4% (25.160 empreses) tenen només un o dos assalariats. Les petites empreses (de 10 a 49 assalariats) representen el 4,5% (4.132 empreses), mentre que les mitjanes i les grans (de 50 i més assalariats) només representen el 0,6% (551 empreses). La crisi econòmica de l'any

2009 ha afectat de forma generalitzada tots aquests col·lectius d'empreses, si bé en menor proporció les microempreses, amb caigudes de l' -1,2%, del -10,5% per a les petites, i de l' -11,1% per a les mitjanes i grans.

4.3.

L'ANÀLISI DE LA DEMANDA DE LES ILLES BALEARS I PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les Balears presenten, després de Navarra (6,06%), el segon saldo net exterior respecte de l'oferta interior (5,01%), gràcies al turisme (vegeu l'apartat 9). Les altres comunitats autònomes que també presenten un saldo net exterior positiu són, per ordre d'importància: Madrid (4,44%), Catalunya (3,69%), el País Basc (3,17%) i la Comunitat Valenciana (1,35%). Aquests percentatges mostren una estabilitat estructural al llarg de l'octenni 2001-2008. (Vegeu el quadre I-14.)

Les Illes Balears presenten un superàvit positiu per un valor de 1.399,9 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 3.377,9 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte de la resta de comunitats autònomes, que és de -1.978 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundant s'explica perquè en la balança

40. Les dades del DIRCE tenen com a referència temporal l'1 de gener. Així, les dades 2009 recullen en realitat les dades del 2008. Les dades a 1 de gener de 2010 (dades 2009) es publiquen el mes d'octubre. Dóna informació del nombre d'empreses per estrat d'ocupació, però no dóna informació sobre el volum d'ocupats per estrat d'ocupació.

QUADRE I-14. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(milions d'euros corrents)							
1. Oferta interior	19.098,20	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00	27.926,90
2. Demanda interior	16.815,30	18.149,50	19.498,90	20.830,40	22.534,60	24.449,60	25.852,30	26.527,00
2.1 Consum privat	10.038,00	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.892,60	15.474,00	15.849,10
2.2 Consum públic	2.141,80	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.408,40	2.733,20	3.242,80
2.3 Formació bruta de capital	4.635,50	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.616,00	7.148,60	7.645,10	7.435,10
3. Saldo comercial	2.282,90	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.400,20	1.238,20	1.340,70	1.399,90
3.1 Exportacions de béns i serveis	16.624,20	16.214,50	16.851,80	17.784,00	18.521,70	19.675,50	20.449,00	21.859,90
3.2 Importacions de béns i serveis	14.341,30	14.116,60	15.087,60	16.127,10	17.121,50	18.437,30	19.108,30	20.460,00
3.3 Saldo comercial interior (resta de comunitats autònomes) (3.3=3.3.1-3.3.2)	-878,90	-552,10	-370,50	-548,90	-634,90	-954,60	-1.276,60	-1.978,00
3.3.1 Exportacions de béns i serveis	10.719,20	10.813,10	11.968,80	12.390,50	13.112,90	13.780,20	13.784,40	14.883,70
3.3.2 Importacions de béns i serveis	11.598,10	11.365,20	12.339,30	12.939,40	13.747,80	14.734,80	15.061,00	16.861,70
3.4 Saldo comercial amb l'estranger ((3.4= 3.4.1+3.4.2)-(3.4.3+3.4.4))	3.161,80	2.650,00	2.134,70	2.205,80	2.035,10	2.192,80	2.617,30	3.377,90
3.4.1 Exportacions de béns	1.101,30	1.270,80	995,00	1.186,20	1.064,30	1.190,40	1.619,50	1.568,20
3.4.2 Exportacions de serveis	4.803,70	4.130,60	3.888,00	4.207,30	4.344,50	4.704,90	5.045,10	5.408,00

continua

QUADRE I-14. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	(milions d'euros corrents)							
3.4.3 Importacions de béns	1.606,20	1.727,50	1.707,40	2.018,70	2.049,00	2.208,40	2.374,50	1.885,80
3.4.4 Importacions de serveis	1.137,00	1.023,90	1.040,90	1.169,00	1.324,70	1.494,10	1.672,80	1.712,50
4. Balanç de rendes i transferències netes	2.282,90	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.400,20	1.238,20	1.340,70	1.399,90
5. Saldo per operacions corrents	-541,90	106,10	-124,00	241,10	1.814,10	1.616,69	1.514,19	1.455,99
Pro memòria:								
% Superàvit comercial / oferta interior a Navarra	14,48	11,08	8,86	7,59	7,22	6,39	4,57	6,06
% Superàvit comercial / oferta interior a les Balears	11,95	10,36	8,30	7,37	5,85	4,82	4,93	5,01
% Superàvit comercial / oferta interior a Madrid	6,06	4,22	4,55	4,71	4,61	3,66	4,09	4,44
% Superàvit comercial / oferta interior a Catalunya	10,10	7,94	6,50	5,87	4,88	3,89	3,04	3,69
% Superàvit comercial / oferta interior al País Basc	6,43	5,82	5,23	4,01	3,56	2,80	2,85	3,17
% Superàvit comercial / oferta interior a la C. Valenciana	4,71	4,26	3,30	2,87	2,80	1,93	0,98	1,35
% Dèficit comercial / oferta interior a Espanya	-2,33	-1,97	-2,22	-3,75	-4,97	-6,01	-6,39	-5,48
Contribució del superàvit comercial a les Balears sobre el dèficit comercial de l'Estat	13,28	13,56	9,49	4,93	2,92	1,97	1,88	2,19

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

comercial s'inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte de la resta de comunitats autònomes.

Igualment, es pot observar que hi ha una gran correlació entre les comunitats autònomes que tenen un important superàvit comercial respecte de l'oferta interior i l'elevat rànquing en el seu grau de desenvolupament regional.

Aquest saldo net exterior elevat comporta un percentatge més baix pel que fa als diferents components de la demanda final. Així, l'anàlisi de l'estructura de la demanda final per comunitats autònomes mostra comportaments diferents de les Illes Balears que són dignes de destacar, ja que les Illes són la comunitat autònoma que mostra el segon percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 94,99%, per sobre de Navarra, amb el 93,94%. Aquest fet s'explica perquè es la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més reduïda del consum privat, amb el 56,75%, la més baixa de l'Estat en consum públic amb l'11,61%,⁴¹ i és la desena en inversió, amb el 26,62%. (Vegeu el quadre I-15 i addenda.)

En el cas de les Balears, podem ampliar aquesta informació sobre el saldo net exterior comercial a partir de les dades de dua-

nes, que donen informació desglossada per productes de les exportacions i de les importacions. (Vegeu el quadre I-16 i el gràfic I-6.)⁴²

La feble situació econòmica del 2009 i el fràgil escenari de les economies europees i internacionals varen repercutir amb ajustaments a la baixa en el comerç exterior, tant en les exportacions com en les importacions.⁴³

Les exportacions de l'any 2009 es varen reduir un 19,7%. En total es va arribar a 1.187 milions d'euros, enfront dels 1.477 milions d'euros del 2008. No obstant això, aquestes xifres varen estar distorsionades per unes partides no productives que varen alterar el resultat. Aquestes exportacions considerades tradicionalment com a distorsionants són les partides d'aeronaus i de vaixells, que varen arribar als 358 milions d'euros. I, a més, el 2009, igual que en els dos anys anteriors, es va considerar també la partida de combustibles minerals. El 2009, aquesta va jugar un paper essencial, encara que una mica més moderat que el 2008, ja que més del 37% del total exportat va correspondre a combustibles per un import de 442 milions d'euros. Les exportacions productives, que s'obtenen per diferència entre les exportacions totals menys les de les partides distorsionants i combustibles, varen decreïxer de forma

41. També presenta el quart percentatge més baix, conjuntament amb Catalunya, la Comunitat Valenciana i Navarra, en percentatge d'assalariats que treballen a les administracions públiques.

42. Aquesta informació ha comptat amb la col·laboració de Catalina Barceló.

43. La informació estadística que s'analiza procedeix del CSC-Agència Tributària corresponent a la classificació «Origen/destinació – Fiscal». És a dir, es té en compte la classificació relativa a la duana des d'on es fa l'operació (aquest és el criteri utilitzat pel Departament de Duanes, Ministeri d'Economia), i, si aquesta es desconeix, s'utilitzaria la classificació «Fiscal», que utilitza el codi de domicili fiscal de l'empresa per classificar l'operació. A més, les estadístiques utilitzades per al 2009 no són definitives. És a dir, poden sofrir canvis en un futur. Les dades definitives no es tanquen fins al mes de desembre de cada any. Per tant, les valoracions d'aquest epígraf estan subjectes a revisió en l'elaboració de la Memòria del CES de cada any.

QUADRE I-15. ESTRUCTURA DE LA DEMANDA FINAL PER CA (2008)

Autonomies	Consum privat	Consum públic	Inversió	Demanda interna	Vendes externes	Compres externes	Saldo exterior
Catalunya	59,33	13,49	23,49	96,31	110,89	107,21	3,69
Madrid	58,09	12,54	24,94	95,56	95,82	91,38	4,44
Andalusia	65,43	24,54	27,48	117,45	86,08	103,53	-17,45
Comunitat Valenciana	57,12	15,57	25,95	98,65	95,96	94,60	1,35
País Basc	58,30	16,50	22,03	96,83	85,68	82,51	3,17
Castella i Lleó	61,45	26,62	32,99	121,06	73,12	94,18	-21,06
Galícia	62,88	22,79	35,56	121,22	90,04	111,26	-21,22
Illes Canàries	60,06	24,34	29,12	113,52	121,18	134,70	-13,52
Castella-la Manxa	62,25	24,88	38,35	125,48	76,66	102,14	-25,48
Aragó	61,48	18,64	27,97	108,09	87,67	95,76	-8,09
Múrcia	62,88	20,29	24,74	107,91	76,38	84,29	-7,91
Illes Balears	56,75	11,61	26,62	94,99	78,28	73,26	5,01
Astúries	65,34	24,31	30,11	119,76	66,09	85,85	-19,76
Navarra	57,48	18,12	18,33	93,94	94,43	88,37	6,06
Extremadura	58,97	32,52	39,09	130,58	56,30	86,88	-30,58
Cantàbria	62,96	18,29	25,95	107,20	78,03	85,23	-7,20
La Rioja	60,39	15,11	24,32	99,82	84,73	84,56	0,18
Espanya	60,30	18,26	26,92	105,48	92,55	98,03	-5,48

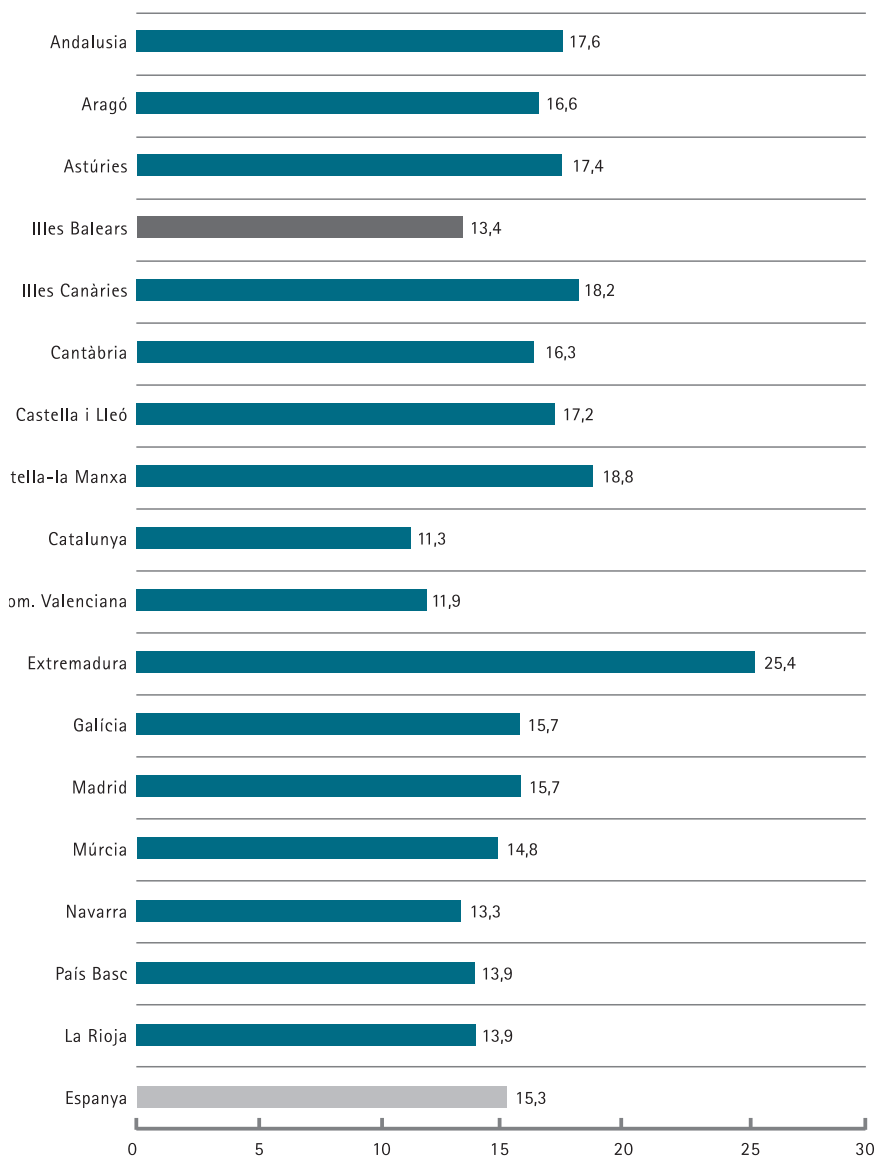
Font: FUNCAS, *Balace económica regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2008*, i elaboració pròpia.

més moderada (-6,1%) i varen registrar 387 milions d'euros, enfront dels 412 milions d'euros de l'any anterior. És a dir, només una tercera part de les exportacions totals va correspondre a veritables partides productives.

A més, és oportú comentar algunes peculiaritats en relació amb les exportacions que es corresponen més directament amb l'especialització productiva de la indústria manufacturera tradicional de les Balears.

Així, es donen exportacions com les de calderes, màquines i artefactes mecànics, o de màquines, aparells i material elèctric, que es corresponen més amb activitats logístiques per part d'empreses d'instal·lació i subministrament per a les empreses transnacionals de l'hostaleria balear que han invertit a Mèxic o a la República Dominicana; exportacions de turboreactors, que responen a activitats logístiques dutes a terme per empreses d'aviació que operen a les Balears, o d'automòbils, que es corresponen

ADDENDA QUADRE I-15. PERCENTATGE D'ASSALARIATS DE
LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES SOBRE EL TOTAL REGIONAL

Font: Memòria del CES d'Espanya, 2010, pàg. 324.

QUADRE I-16. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2008-2009). MILERS D'EUROS

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial			
	2008	2009	%	2008	2009	%	2008	2009	Diferència	%
Total	1.477.113	1.186.744	-19,7%	1.856.767	1.317.930	-29,0%	-379.654	-131.186	248.468	-65,4%
Partides distorsionants	277.386	357.915	29,0%	499.584	363.572	-27,2%	-222.198	-5.656	216.542	-97,5%
Productes minerals	787.849	442.027	-43,9%	539.446	367.413	-31,9%	248.403	74.614	-173.789	-70,0%
Total sense partides distorsionants	411.878	386.802	-6,1%	817.737	586.946	-28,2%	-405.858	-200.144	205.715	-50,7%
Aliments	25.226	21.201	-16,0%	72.620	51.348	-29,3%	-47.394	-30.148	17.247	-36,4%
Preparacions d'aliments i begudes	11.487	9.503	-17,3%	40.313	38.175	-5,3%	-28.827	-28.672	155	-0,5%
6 Productes d'indústries químiques i dermat	31.603	23.172	-26,7%	18.846	17.734	-5,9%	12.757	5.438	-7.320	-57,4%
7 Materials plàstics artificials, cautxú i les manufactures relacionades	4.494	2.886	-35,8%	13.705	10.517	-23,3%	-9.212	-7.631	1.581	-17,2%
8 Pells, cuiros, pelleteria i les manufactures relacionades	17.304	13.107	-24,3%	30.994	23.033	-25,7%	-13.690	-9.926	3.764	-27,5%
9 Fusta, carbó vegetal, suro i les manufactures relacionades	2.530	273	-89,2%	16.993	7.935	-53,3%	-14.463	-7.663	6.800	-47,0%
10 Paper i manufactures, arts gràfiques	716	1.143	59,6%	11.930	11.151	-6,5%	-11.214	-10.008	1.207	-10,8%
11 Materials tèxtils i les manufactures relacionades	8.334	4.899	-41,2%	121.801	48.597	-60,1%	-113.467	-43.699	69.768	-61,5%
12 Calçat, capells, paraiguaes, plomes i flors artificials	124.549	110.821	-11,0%	49.349	36.518	-26,0%	75.200	74.302	-898	-1,2%
13 Manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre	8.311	3.792	-54,4%	12.098	9.588	-20,7%	-3.787	-5.796	-2.009	53,0%
14 Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	8.413	6.028	-28,3%	12.050	8.666	-28,1%	-3.637	-2.638	1.000	-27,5%
15 Metalls comuns i les manufactures relacionades	10.835	15.159	39,9%	26.972	17.497	-35,1%	-16.137	-2.338	13.800	-85,5%
16 Màquines i aparells, material elèctric	99.956	105.957	6,0%	305.166	233.415	-23,5%	-205.210	-127.458	77.752	-37,9%
17 Material de transport	18.286	52.457	186,9%	9.933	20.812	109,5%	8.353	31.646	23.292	278,9%
18 Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	1.967	2.754	40,0%	15.723	13.472	-14,3%	-13.756	-10.717	3.039	-22,1%
19 Armes i munició, les parts que els conformen i els accessoris	0	0	0%	38	89	134,2%	-38	-89	-51	134,2%
20 Mercaderies i productes diversos	23.487	5.494	-76,6%	55.772	36.191	-35,1%	-32.285	-30.696	1.588	-4,9%
21 Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	187	1.449	674,9%	2.739	1.686	-38,4%	-2.552	-237	2.315	-90,7%
22 No classificats	14.194	6.707	-52,7%	694	522	-24,8%	13.500	6.185	-7.315	-54,2%

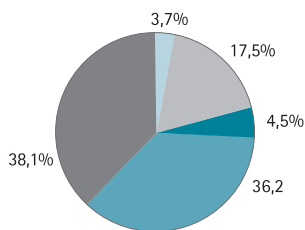
Partides distorsionants: aeronaus, vehicles especials i les parts que els conformen, vaixells i la resta d'artefactes flotants.

Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC - Agència Tributària.

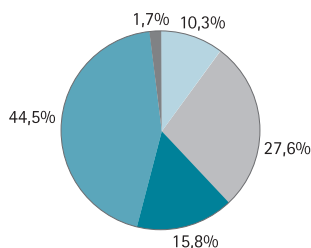
Les dades corresponen a origen i destinació a les Illes Balears (classificació per unitat de producció).

Gràfic I-6
Comparació d'exportacions i importacions de les Illes Balears amb Espanya, 2009

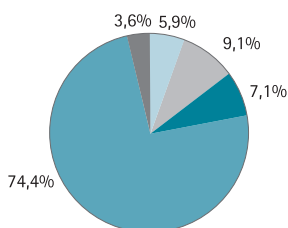
Exportacions Illes Balears, 2009

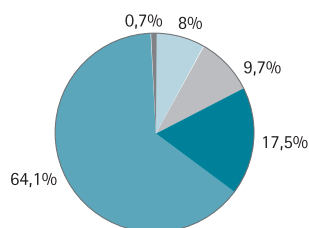
Importacions Illes Balears, 2009

Exportacions Espanya, 2009

Importacions Espanya, 2009

Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC-Agència Tributària.

als cotxes destinats a lloguer el principal país de destinació del qual va ser Alemanya o França.

Per importància de productes exportats, mesurat en termes monetaris, tot just hi ha diferències respecte de l'any anterior, ja que dins les primeres deu partides exportades les coincidències d'un any a un altre són elevades. No obstant això, els ritmes de variació interanuals en la majoria dels productes (i de seccions), mesurat en termes percentuals, han estat negatius, com a conseqüència de la feble demanda interna europea.

En relació amb les exportacions més directament relacionades amb la indústria

manufacturerera regional, en primer lloc, continua destacant el paper prioritari de la partida del calçat, ja que va continuar essent la primera partida exportada i va repetir lideratge després de diversos anys consecutius. El protagonisme que varen tenir les exportacions de calçat en l'activitat productiva exportadora de les Illes Balears va continuar essent molt important. Més del 28% de les exportacions productives varen correspondre al calçat, fet que el va convertir en el producte d'especialitat exportadora més elevada a les Illes Balears. Se'n varen exportar 111 milions d'euros. La debilitat de la demanda interna dels països europeus, principal mercat receptor, en varen reduir en un 11,0% les exportacions. Per països,

cap a França es varen exportar 20 milions d'euros de calçat. Aquest país va recuperar quota total de les exportacions de calçat (17,8%) i es va convertir en el primer país importador. Varen seguir França, molt de prop, Alemanya (19 milions d'euros) i Itàlia (18,5 milions d'euros). En aquests tres països s'envia més del 51% de les exportacions de calçat, que totalitzen 57 milions d'euros a l'any. (Ve-geu el quadre AI-15.)

Destaquen també les exportacions d'olis essencials, que varen correspondre al perfum i a l'aigua de flor d'ametlla produïda a Mallorca. Aquest producte va arribar a un valor total de 16,5 milions d'euros, tot i que es va reduir un 34,3% respecte del 2008.⁴⁴ Per destinacions, aquestes essències es varen enviar, principalment als Països Baixos (4,5 milions d'euros), Alemanya (2,4 milions d'euros) i la República Txeca (1,6 milions d'euros).

Les exportacions de pells (excepte la pelleteria) i cuirs varen totalitzar 10,9 milions d'euros, xifra que va decaure un 34,3% respecte de l'any anterior. Aquestes exportacions varen correspondre, bàsicament, a cuirs preparats després de l'adob o de l'assecat (6,5 milions d'euros) i a cuirs i pells acamussades o xarolades i les seves imitacions (3,2 milions d'euros). Ambdós productes se solen utilitzar per fabricar calçat i roba de vestir. Els mercats als quals es varen enviar foren, principalment, el Marroc (5,9 milions d'euros), la Xina (2,3 milions d'euros) i Hong Kong (1,2 milions d'euros).

La segueixen les exportacions d'hortalisses i tubercles, que varen correspondre en la seva totalitat a enviaments de patates. Es varen exportar 9,2 milions d'euros, encara que no varen arribar a recuperar el bon impuls de l'any 2006. El 2009, les exportacions de patates varen disminuir un 21,5% respecte del 2008.⁴⁵ Els països als quals es varen exportar tubercles foren el Regne Unit (3,7 milions d'euros), Dinamarca (2,2 milions d'euros) i Polònia (1,2 milions d'euros).

Les gomes, les resines i altres sucres i extractes vegetals varen exportar 6,7 milions d'euros, xifra que va suposar un 33,6% menys que el 2008. Per països, més del 58% del total d'exportacions d'aquest producte es va destinar entre els Estats Units (1,1 milions d'euros), Dinamarca (1 milió d'euros), Alemanya (931 milers d'euros) i el Japó (804 milers d'euros).

Les exportacions de ferro i acer constitueixen una novetat per a l'anàlisi del 2009. Si tradicionalment les manufactures de metall s'aglutinaven dispersament en la secció de metalls comuns i les seves manufactures, sense que cap de les seves exportacions constituís un pes suficient per explicar-se independentment, el 2009 apareix el capítol de ferro i acer. En aquest s'engloben els desaprofitaments i les deixalles (ferralla) de fosa, ferro o acer, que corresponen, bàsicament, a cotxes vells lliurats dins el Pla Renove i donats de baixa. Es varen exportar 6,3 milions d'euros, cosa que va suposar un 5.623,5% més que el 2008, any en què es

44. Aquestes exportacions s'inclouen en la secció de productes d'indústries químiques i derivats, que varen totalitzar 23 milions d'euros (un 26,7% menys que el 2008).

45. Aquestes exportacions s'engloben en la partida de productes alimentaris, que va arribar als 21.201 milers d'euros i va decaure un 16,0% respecte del 2008.

varen registrar tan sols poc més de 110 mil euros. Les exportacions d'aquesta partida es varen enviar gairebé únicament a Portugal.

Finalment, i representant solament un 1,6% del total de partides productives, es varen registrar les exportacions de perles fines i bijuteria. Es va arribar a 6 milions d'euros i va suposar un 28,3% menys que el 2008. Dins aquest capítol es varen preveure les exportacions de bijuteria (4 milions d'euros), les d'articles de joieria (1,8 milions d'euros) i les de perles fines (171 milers d'euros). Per mercats, l'americà es va situar el primer (1,2 milions d'euros). El varen seguir França, amb 855 mil euros, i el Països Baixos, amb 280 mil euros.

L'atonía del consum domèstic de les Illes Balears es va traslladar a les importacions. El 2009 es varen importar un total de 1.318 milions d'euros, un 29,0% menys que el 2008. Igual que en les exportacions, el 2009 hi varen haver tres partides distorsionants (les aeronaus i els vaixells, amb 363 milions d'euros, i els combustibles minerals, amb 367 milions d'euros), que varen alterar el resultat propi de les importacions de productes. Aquestes tres partides varen sumar un total de 730,9 milions d'euros. A pesar de la importància d'aquestes tres partides en les importacions totals (55,4%), el seu impacte va ser menor que en el 2008, ja que es varen reduir un 29,6%. Una vegada descomptades aquestes partides, el valor de les importacions productives es va estimar en 587 milions d'euros. L'impacte d'una demanda interna afeblida es va traslladar també a les importacions de partides productives. Per aquest motiu, el decreixement de les importacions

productives va ser molt similar al total: del -28,2% respecte del 2008 (818 milions d'euros).

En relació amb les principals importacions que tenen a veure amb l'activitat comercial de consum i amb l'activitat productiva manufacturera de les Balears, cal destacar que es va importar calçat per valor de 35,5 milions d'euros. Aquesta partida va disminuir un 25,9% respecte del 2008 (any en què es varen importar 47,8 milions d'euros). L'índex de dependència cap al Marroc és elevat, ja que d'aquest país es va importar el 39% del valor i de la quantitat total d'importacions de calçat. Mesurat en euros, es varen importar 14,2 milions d'euros. El va seguir la Xina, amb 6,3 milions d'euros (un 18% del total), i Itàlia, amb 3,9 milions d'euros (un 11% del total). (Vegeu el quadre A1-16.)

Les importacions de mobles varen totalitzar un valor de 23,2 milions d'euros i es varen reduir un 41,1% respecte del 2008. En total, les importacions d'aquest producte varen suposar el 3,9% de les importacions productives. Per països, les importacions de Polònia varen ser les més importants, amb 5,4 milions d'euros, seguides de la Xina (amb 3,6 milions d'euros), d'Itàlia (amb 3,4 milions d'euros) i de Dinamarca (amb 1,4 milions d'euros). El conjunt d'importacions de mobles, juntament amb les de joguines, s'engloben en la partida de mercaderies i productes diversos, que varen arribar als 36 milions d'euros. Es varen reduir un 35,1% respecte de l'any 2008.

Les importacions de vehicles automòbils varen destacar perquè varen duplicar el seu import durant l'any 2009. Es varen impor-

tar 20,8 milions d'euros, un 110,2% més respecte del 2008. Amb aquest comportament, varen passar de situar-se en una posició allunyada dels deu primers productes (concretament, la posició 20) l'any anterior a un cinquè lloc el 2009. En aquest capítol varen correspondre vehicles d'Alemanya (13,4 milions d'euros), de Polònia (1,6 milions d'euros) i de la República Txeca (1,5 milions d'euros).

Les importacions de peces i complements de vestir de punt, que inclou des de vestits i altres peces de vestir fins a roba blanca i de parament per als allotjaments turístics i els uniformes de feina, s'han anat moderant, encara que varen mantenir la seva quota total molt similar a la del 2008. El 2009 no varen aconseguir mantenir el tercer lloc de l'any anterior i varen descendir al sisè. Així, només es varen importar peces de punt per valor de 20 milions d'euros, la qual cosa va suposar un 76,5% menys que 2008.⁴⁶ Per països, cal destacar que d'Itàlia es varen importar 5,2 milions d'euros; de la Xina, 4,7 milions d'euros, i de França, 1,2 milions d'euros.

Les importacions de peces i complements de vestir, excepte els de punt, varen ser la setena partida més importada i varen arribar als 19 milions d'euros (un 21,0% menys que el 2008). Es varen importar tot tipus de peces de vestir i altres complements no fabricats amb punt. D'Itàlia varen procedir el 35% de les importacions, des d'on es varen comprar 6,7 milions d'euros; de França, el 16%, amb 3,1 milions d'euros, i de Xina, el 14%, amb 2,6 milions d'euros.

En vuitè lloc es varen situar les importacions de begudes i líquids alcohòlics. Més del 43% varen ser importacions d'aiguardent, licors i altres begudes espirituoses, la resta aigua embotellada. En general, es registraren 15 milions d'euros, quantitat que va suposar un 2,5% del total d'importacions productives. El 2009, aquestes importacions es varen incrementar un 4,1% respecte del 2008. D'Alemanya es varen importar 4,7 milions d'euros en begudes i alcohol; de Suècia, 2,2 milions d'euros, i del Regne Unit, 1,9 milions d'euros.

Les importacions de pells (excepte la pelletteria) i cuirs varen arribar la novena posició amb un valor d'11,7 milions d'euros. Aquest import va contrastar amb el de 2008, que va arribar als 15,6 milions d'euros. Per països, i a diferència de l'any anterior, més del 90% de les importacions varen procedir d'un únic país: Itàlia. D'allà es varen importar 9,2 milions d'euros en pells i cuirs. El varen seguir a més distància el Pakistan, amb 855 milers d'euros, i l'Índia, amb 456 milers d'euros.

Les importacions de joguines varen continuar descendint posicions i es varen situar en el desè lloc, amb un valor d'11,3 milions d'euros, un 20,9% menys que el 2008. Les importacions d'Eslovènia (4,7 milions d'euros) varen acaparar més del 42% del total; a continuació, trobem Suècia (2,3 milions d'euros) i la Xina (2,2 milions d'euros).

Com a conseqüència de la delicada situació del comerç exterior i la deterioració més important en les importacions que en les

46. Aquesta partida es va englobar en la general de materials tèxtils i les seves manufactures, que va registrar 48,6 milions d'euros en importacions i va suposar un 60,1% menys que el 2008. Aquests descensos varen ser significatius i varen reflectir l'atonía que va patir el consum intern de les Illes Balears durant tot l'any 2009.

exportacions, varen aconseguir que l'aportació del dèficit comercial al PIB fos menor que en anys anteriors. En aquest sentit, el dèficit comercial total del 2009 es va reduir un 65,4%, enfront de la disminució del 26,4% el 2008. Només en els tres últims anys, el dèficit comercial ha quedat reduït a una desena part. Si el 2006 el dèficit va anar de 1.154,73 milions d'euros, el 2009 va registrar els 131,19 milions d'euros.

Excloses les partides distorsionants, el dèficit comercial productiu es va reduir un 50,7%, una taxa similar a la de l'any anterior i va passar de 406 milions d'euros el 2008 a 200 milions d'euros el 2009. De les 18 seccions aranzelàries amb què es desglossen les exportacions i les importacions, quatre tenen superàvit, mentre que les catorze restants registren saldos negatius. En aquest sentit, les seccions que varen destacar per tenir el saldo deficitari més elevat foren la de màquines i aparells elèctrics, que es va incrementar un 37,9% i va arribar a un dèficit de 78 milions d'euros; la de materials tèxtils, que va augmentar un 61,5% i va registrar un dèficit de 70 milions d'euros, i el de material de transport, que, a pesar que el dèficit va millorar respecte del 2008, amb una reducció del 278,8%, va continuar deficitari amb 23 milions d'euros. Les restants onze seccions deficitàries, entre les quals es varen trobar els aliments, els metalls, la fusta o les pells, es varen moderar respecte del 2008.

Només quatre seccions aranzelàries varen registrar superàvits comercials. Els productes d'indústries químiques, que per segon any varen registrar un saldo positiu de 7,3 milions d'euros; la manufactures de pedra,

ciment, ceràmica i vidre, amb 2 milions d'euros; de calçat, amb 898 milers d'euros, i d'armes, amb 51 milers d'euros.

4.4.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

Les dades del Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç permeten afirmar que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) per comunitats autònomes dona per a les Illes Balears un import de 410,3 milions d'euros, amb un descens del -23%. (Vegeu el quadre I-17.)

En el conjunt de les comunitats autònomes té lloc, en canvi, un decreixement del 61,1%; s'arriba a 10.959 milions d'euros, amb un decrement de 17.202 milions d'euros, per la qual cosa les Balears guanyen 1,7 punts en la seva participació, que per a l'any 2009 és del 3,5%.

Les principals comunitats autònomes són Madrid (7.636,81 milions d'euros, amb el 65% del total, que en part s'expliquen per l'efecte de centralitzar bona part de les seus socials de les grans empreses transnacionals i de les que estan subjectes a grans operacions d'adquisició o presa de control) i Catalunya (1.365,28 milions d'euros), que en conjunt reben més del 77% de la inversió bruta estrangera assignada. La inversió bruta total, inclosa la partida sense assignar per comunitat autònoma de 751,4 milions d'euros, és d'11.711 milions d'euros, amb una caiguda del 60%.

**QUADRE I-17. INVERSIÓ ESTRANGERA PER COMUNITATS AUTÒNOMES
(SENSE ETVES*) (2008-2009)**

	Any 2008		Any 2009		
	Milions d'euros	% sobre el total	Milions d'euros	% sobre el total	% var. 08/07
Andalusia	218,26	0,74	306,49	2,62	40,42
Aragó	99,49	0,34	131,66	1,12	32,33
Astúries	6,97	0,02	6,34	0,05	-9,04
Cantàbria	72,85	0,25	11,30	0,10	-84,49
Castella i Lleó	45,76	0,16	71,80	0,61	56,91
Castella-la Manxa	93,89	0,32	170,04	1,45	81,11
Catalunya	2.329,10	7,95	1.365,28	11,66	-41,38
Ceuta i Melilla	0,63	0,00	0,69	0,01	9,52
Comunitat Valenciana	274,66	0,94	447,23	3,82	62,83
Extremadura	4,94	0,02	26,64	0,23	439,27
Galícia	25,84	0,09	158,92	1,36	515,02
Illes Balears	532,69	1,82	410,30	3,50	-22,98
Illes Canàries	20,84	0,07	76,51	0,65	267,13
La Rioja	0,39	0,00	3,59	0,03	820,51
Madrid	23.893,49	81,55	7.636,81	65,21	-68,04
Múrcia	189,77	0,65	11,66	0,10	-93,86
Navarra	23,11	0,08	26,42	0,23	14,32
País Basc	329,28	1,12	97,73	0,83	-70,32
Total CA	29.299	100,00	11.711	100,00	-60,03
Espanya	1.136,80	3,88	751,41	6,42	-33,90

* Entitats tenidores de valors estrangers

Font: Ministeri de Indústria, Comerç i Turisme (Secretaria de l'Estat de Comerç i Turisme). Registre d'Inversions Exteriors. <http://datainvex.comercio.es/principalinvex.aspx>

4.5.

ELS PREUS

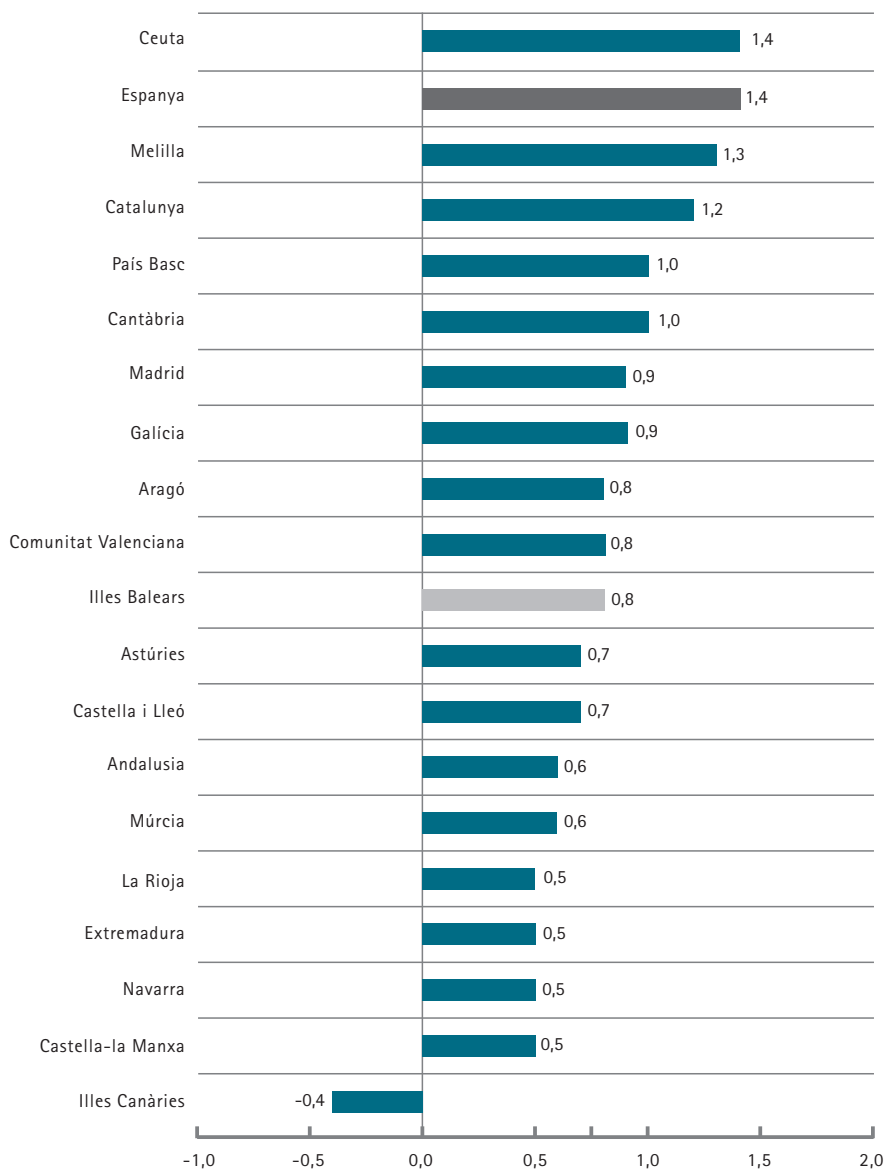
La inflació com a mitjana de les taxes de variació anual valorada per l'índex de preus de consum va ser del -0,2% a les Illes Balears i del -0,3% a Espanya, valors que se situen per sota de l'índex de preus al

consum harmonitzat (IPCH) de la zona euro (0,3%), la qual cosa reflecteix un guany de competitivitat en relació amb els països europeus per a tots els béns i els serveis que s'ofereixen des de les Balears.

La inflació interanual és del 0,8% a les Balears (-0,6 punts), per sota de l'espanyola i la desena més baixa de l'Estat. (Vegeu el gràfic I-7.)

Gràfic I-7

IPC per comunitats autònomes. Taxes de variació anual (2009)

Font: INE, *Índice de Precios de Consumo (IPC)*. Base 2006, Desembre 2009 i elaboració pròpia.

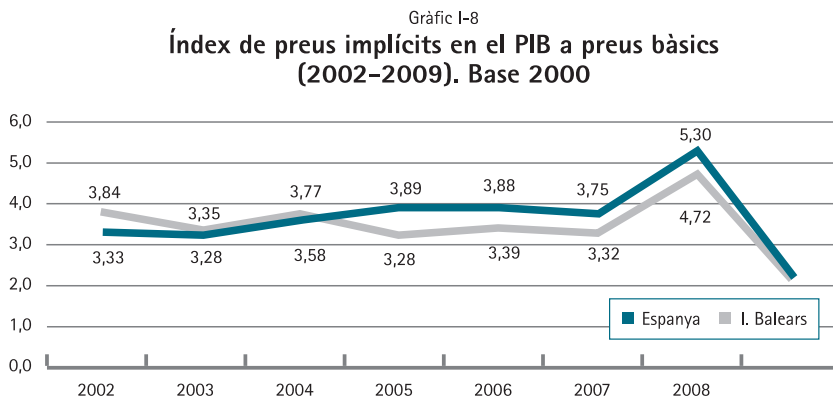
Per rúbriques, els creixements positius d'inflació a les Balears, per a l'any 2009, s'han produït amb més intensitat a les begudes alcohòliques i el tabac (+11,4 punts), ensenyament (+4,2%), transport (+3,5%), habitatge (+2,2%), altres béns i serveis i parament (+2,0%) i hotels, cafès i restaurants (+0,4%). (Vegeu el quadre I-18.)

Pel que fa a la inflació subjacent, un cop descomptats els efectes inflacionistes dels aliments no elaborats i de l'energia, les Balears tenen una inflació subjacent d'acord amb la de l'Estat (0,8%). La més baixa és la de les Canàries (0,2%) i la més alta és la de Catalunya (1,2%).

La variació dels índexs de preus implícits en

QUADRE I-18. IPC BALEARS I ESPANYA. BASE 2006 (DESEMBRE 2009)				
	Índex	% var. en un any Balears	% var. en un any Espanya	Diferència (Balears - Espanya)
Aliments i begudes no alcohòliques	107,1	-3,0	-2,4	-0,6
Begudes alcohòliques i tabac	123,2	11,4	12,7	-1,3
Vestit i calçat	107,4	-0,9	-0,8	-0,1
Habitatge	112,3	2,2	0,8	1,4
Parament	107,7	2,0	0,8	1,2
Medicina	96,8	-2,5	-1,3	-1,2
Transport	103,8	3,5	3,9	-0,4
Comunicacions	100,4	0,0	-0,3	0,3
Oci i cultura	97,9	-2,4	-1,1	-1,3
Ensenyament	109,2	4,2	2,7	1,5
Hotels, cafès i restaurants	110,5	0,4	1,2	-0,8
Altres béns i serveis	108,9	2,0	2,1	-0,1
Índex general	107,2	0,8	0,8	0,0

Font: INE, *Índex de preus de consum (IPC)*. Base 2006. Desembre 2009, i elaboració pròpia

Font: FUNCAS, *Cuadernos de información económica*, núm. 214, gener-febrer, 2010.

el PIB a preus bàsics (deflactor del PIB) al llarg del quinquenni 2005-2009 mostra unes taxes de decreixement de la inflació lleugerament menors a les Balears respecte d'Espanya. (Vegeu el gràfic I-8.)

L'evolució del deflactor del VAB, segons les dades facilitades per la Direcció General d'Economia per al quadrienni 2006-2009 és la següent: 3,5%, 3,5%, 5,5% i 1,3% respectivament. (Vegeu l'apartat 4.2.1.)

4.6.

L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA I ELS SEUS DETERMINANTS

En aquest apartat desglossam —d'acord amb la nota metodològica dels anys anteriors— l'anàlisi de l'evolució de la renda regional des del punt de vista de l'evolució de la renda real per càpita i dels seus determinants, que són la productivitat i els factors demogràfics.

4.6.1. L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA

Les Illes Balears ocupen l'onzena plaça en PIB per càpita dins el conjunt de les comunitats autònomes, amb un índex (97,84) respecte d'Espanya de 100. Per segona vegada, hi ha un PIB per càpita a les Balears per sota del d'Espanya. Cal observar que

per comparació a l'any 2000 hem perdut -17,5 punts i tres posicions, ja que la renda real per càpita regional de les Balears ha crescut per sota de la mitjana espanyola, fet que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola (vegeu l'apartat 4.3), mentre que la població experimenta un dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-19 i l'apartat 1 del capítol III, «La població de les Illes Balears».)

Si es té en compte el concepte de renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, les Illes Balears se situen en desena posició dins el conjunt de comunitats autònomes, amb un índex respecte d'Espanya (100) de 99,22. En relació amb l'any 2000, les Balears perden cinc posicions. (Vegeu el quadre I-20.)

El canvi de posicions de les comunitats autònomes en renda per càpita es deu a l'evolució dels seus factors determinants: la productivitat i els factors demogràfics.⁴⁷

4.6.2. L'EVOLUCIÓ DELS FACTORS DETERMINANTS DE L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA: LA PRODUCTIVITAT I ELS FACTORS DEMOGRÀFICS⁴⁸

Es pot observar que el creixement de la renda real per càpita es pot explicar pel comportament de dues variables: la productivitat, que fa referència a la renda o el PIB generat per assalariat i que recull el component del progrés tècnic, i la taxa

47. Per fer una reflexió de les tendències a més llarg termini, vegeu: Guillem López Casanovas i Joan Rosselló Villalonga, «Evolució econòmica de Balears: una perspectiva de trenta años», a *Islas Baleares. Serie de Estudios Regionales 2003*, BBVA, Madrid.

48. Per elaborar aquest apartat, ens hem remès a la nota metodològica i a l'anàlisi feta a la *Memòria del CES 2006*, pàg. 99-106.

**QUADRE I-19. RÀNKING DE LES AUTONOMIES ESPANYOLES (2000 I 2009).
ÍNDEX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA = 100)**

Comunitats	PIB		Renda regional bruta		Demanda interior	
	2000	2009	2000	2009	2000	2009
Andalusia	73,09	75,13	74,22	75,53	82,36	81,74
Aragó	109,54	108,39	106,67	106,30	109,71	109,86
Astúries	86,15	92,20	84,67	92,59	94,87	101,95
Cantàbria	96,72	102,24	95,02	101,09	96,19	101,70
Castella i Lleó	92,02	96,27	91,70	96,85	101,09	110,09
Castella-la Manxa	79,57	73,47	79,85	74,20	93,77	86,73
Catalunya	122,60	117,10	121,61	116,32	110,06	108,49
Ceuta	87,28	101,93	83,56	104,16	108,43	129,04
Comunitat Valenciana	92,77	87,46	95,17	88,56	90,04	84,82
Extremadura	65,25	71,78	64,97	72,58	77,90	87,75
Galícia	79,17	85,48	78,46	86,27	87,77	96,84
Illes Balears	115,36	97,84	121,38	102,03	108,42	92,36
Illes Canàries	86,68	83,27	93,15	87,77	97,53	93,29
La Rioja	114,49	108,50	116,48	109,90	111,14	107,36
Madrid	136,83	137,70	134,33	135,28	126,09	123,85
Melilla	87,23	95,62	84,11	95,69	114,71	131,55
Múrcia	83,43	81,51	84,17	80,57	87,92	84,30
Navarra	127,30	127,04	128,29	127,95	111,16	114,13
País Basc	127,78	137,00	123,77	134,64	115,11	123,69
Espanya	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm. 214, gener-febrer del 2010.

d'ocupació regional, que fa referència a la dinàmica demogràfica i laboral i de la qual es poden extreure les tres variables explicatives: la relació entre els ocupats i els actius, la taxa d'activitat (mesurada per la relació entre els actius i la població potencialment activa o població en edat de treballar) i el factor demogràfic (mesurat per la relació entre la població potencialment activa o població en edat de treballar i la població resident). (Vegeu el quadre I-21 i el gràfic I-9.)

En relació amb el comportament de la productivitat, es presenta a continuació l'actualització a 2008 de les dades analitzades l'any passat a partir de la comptabilitat regional d'Espanya (CRE, base 2000) de l'INE. (Vegeu el quadre I-22 i el gràfic I-10.)

Com es pot veure en les dades anteriors i per a l'any 2008, la productivitat aparent del treball del conjunt de l'economia de les Illes Balears es troba per sota de la mitjana nacional (96,7, la vuitena comunitat autònoma).

**QUADRE I-20. RÀNQUING DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES (2000 I 2009).
ÍNDEX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)**

Comunitats	Renda regional bruta en poder de compra	
	2000	2009
Andalusia	75,78	78,19
Aragó	109,65	109,82
Astúries	84,89	92,37
Cantàbria	95,52	104,26
Castella i Lleó	95,38	103,11
Castella-la Manxa	86,88	82,57
Catalunya	117,95	107,10
Ceuta	88,73	100,49
Comunitat Valenciana	94,62	88,74
Extremadura	71,20	84,18
Galícia	81,88	89,79
Illes Balears	117,38	99,22
Illes Canàries	95,37	98,72
La Rioja	112,87	102,22
Madrid	131,58	132,31
Melilla	87,47	96,05
Múrcia	85,40	80,61
Navarra	124,45	127,96
País Basc	117,82	127,60
Espanya	100,00	100,00

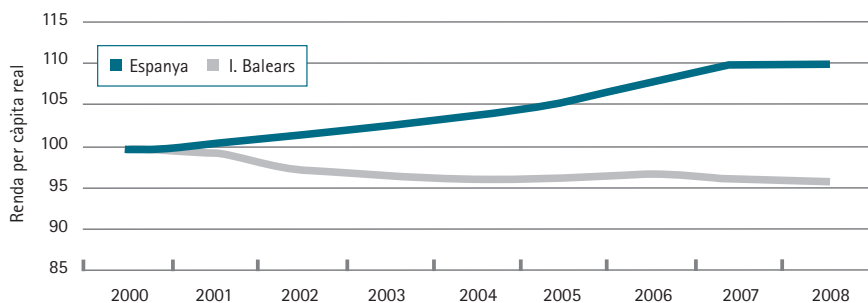
Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm. 214, gener-febrer del 2010.

**QUADRE I-21. TAXA DE CREIXEMENT ANUAL DEL VAB PER CÀPITA
I DELS SEUS COMPONENTS A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (2008)**

	I. Balears		Espanya		Diferència taxes anuals acumulatives 2008/2000
	2008	Taxa anual acumulativa 2008/2000	2008	Taxa anual acumulativa 2008/2000	
Renda per càpita real	15.770,60	-0,55	17.251,93	1,22	0,67
Productivitat del treball	33.188,31	-1,26	39.307,91	-0,06	-1,32
Taxa d'ocupació	0,8982	-0,55	0,8866	0,04	-0,51
Taxa d'activitat	0,7508	0,97	0,7274	1,13	2,10
Factor demogràfic	0,7047	0,30	0,6805	0,11	0,41

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia

Gràfic I-9
Renda per càpita real de les Balears i Espanya.
Any 2001-2008 (any 2000 base 100)

Font: FUNCAS, Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2008, i elaboració pròpia.

QUADRE I-22. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS BÀSICS PER OCUPAT.
PIB PER OCUPAT, MITJANA ESPANYA = 100 (2008)

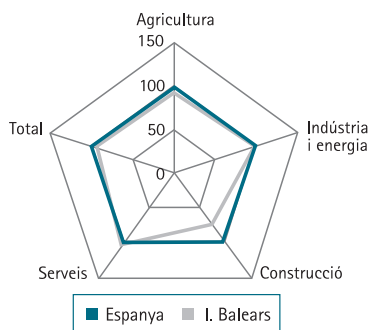
	Agricultura	Indústria i energia	Construcció	Serveis	Total
Andalusia	108,49	90,5	92,6	92,9	91,5
Aragó	82,74	101,0	108,3	98,0	99,1
Astúries	83,78	115,9	119,2	95,1	101,5
Cantàbria	84,15	109,3	100,0	98,1	99,2
Castella i Lleó	105,13	105,0	104,5	100,8	100,8
Castella-la Manxa	97,58	78,6	94,1	90,2	87,6
Catalunya	100,41	131,7	105,4	102,5	104,3
Ceuta	27,84	279,1	79,4	101,4	102,1
Comunitat Valenciana	111,05	80,0	88,5	96,3	93,2
Extremadura	108,81	85,9	95,0	87,0	86,8
Galícia	87,17	90,9	104,1	91,4	91,8
Illes Balears	99,55	94,3	72,7	102,7	96,7
Illes Canàries	93,93	92,3	87,9	101,8	97,8
La Rioja	114,68	98,8	91,6	105,0	103,0
Madrid	52,92	125,1	113,5	108,4	110,9
Melilla	81,27	113,0	69,4	96,7	92,8
Múrcia	96,12	80,2	76,8	94,4	89,0
Navarra	97,77	112,4	104,2	100,2	105,7
País Basc	107,13	122,1	130,6	109,6	117,8
Espanya	100,00	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE (comptabilitat regional d'Espanya. Base 2000).

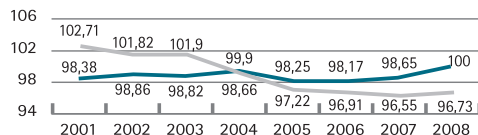
Gràfic I-10

Variació de la productivitat a Espanya - Illes Balears, 2001 - 2008

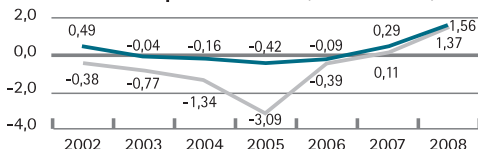
Productivitat Espanya-Illes Balears, 2008

Evolució productivitat (2001-2008) (Nivells)

Evolució productivitat (2002-2008)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE (comptabilitat regional d'Espanya. Base 2000).

Es troben per sobre de la productivitat espanyola la del sector de serveis (102,7, la quarta d'Espanya). En canvi, són inferiors la productivitat del sector primari (99,55, la desena d'Espanya), la del sector de la indústria i l'energia (94,3, la dotzena d'Espanya) i la del sector de la construcció (72,7, la segona més baixa de l'Estat després de Melilla). Tal com s'afirma en l'estudi sobre el sector de la construcció del CES: «La millora de la productivitat del sector de la construcció és, per tant, on es troba una de les fonts potencials d'ajust estructural sectorial més important a les Illes Balears per millorar els registres de l'evolució de la productivitat regional».⁴⁹

Atesos els comportaments regionals observats, el PIB per ocupat de les diferents comunitats autònomes l'any 2008 es va situar en una forquilla els valors màxims de la qual correspongueren al País Basc i

Madrid, amb índexs (Espanya=100) de 117,8 i 110,9 respectivament, i els valors més baixos a Extremadura (86,8) i Castella-la Manxa (87,6). La diferència entre els índexs de les regions millor i pitjor situades ha disminuït des dels 33,6 punts del 2000 fins als 31 punts el 2008, i continua essent, en tot cas, inferior a la que hi ha quan es considera el PIB per càpita.

L'evolució de la productivitat relativa de les Illes Balears en relació amb l'Estat es pot consultar al gràfic I-10, en què es pot observar que els nivells de productivitat de les Illes Balears han estat superiors als d'Espanya fins a l'any 2004. També es pot observar que el creixement anual de la productivitat per al període 2000-2008 ha estat sempre inferior a les Illes Balears, excepte per a l'any 2008.

49. El sector de la construcció a les Illes Balears. CES, Palma, 2008, pàg. 194.

QUADRE I-23. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2001-2008)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
	(milions d'euros corrents)								
1. Renda disponible a preus de mercat	19.098,20	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00	27.926,90	
1.1 Consum regional	12.179,80	13.275,70	14.060,70	14.730,90	15.918,60	17.301,00	18.207,20	19.091,90	
1.1.1 Consum privat	10.038,00	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.892,60	15.474,00	15.849,10	
1.1.2 Consum públic	2.141,80	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.408,40	2.733,20	3.242,80	
1.2 Estalvi regional brut	6.918,40	6.971,70	7.202,40	7.756,40	8.016,20	8.386,80	8.985,80	8.835,00	
1.2.1 Estalvi privat	3.994,20	3.697,50	3.642,30	4.078,10	3.609,80	2.796,80	3.207,00	5.009,50	
1.2.2 Estalvi públic	2.924,20	3.274,20	3.560,10	3.678,30	4.406,40	5.590,00	5.778,80	3.825,50	
2. Formació bruta de capital	4.635,50	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.616,00	7.148,60	7.645,10	7.435,10	
2.1 Inversió privada	4.214,30	4.383,70	4.907,60	5.562,30	6.021,10	6.481,50	6.932,80	6.674,70	
2.2 Inversió pública	421,20	490,10	530,60	537,20	594,90	667,10	712,30	760,40	
3. Capacitat (+) / necessitat de finançament (-)	2.282,90	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.400,20	1.238,20	1.340,70	1.399,90	
3.1 Sector privat	-220,10	-686,20	-1.265,30	-1.484,20	-2.411,30	-3.684,70	-3.725,80	-1.665,20	
3.2 Sector públic	2.503,00	2.784,10	3.029,50	3.141,10	3.811,50	4.922,90	5.066,50	3.065,10	
Pro Memòria:									
4. PIB a preus bàsics	15.289,30	16.130,20	16.903,80	17.815,50	18.842,80	20.028,00	21.316,60	22.643,30	

continua

QUADRE I-23. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2001-2008)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
	(milions d'euros corrents)								
Capacitat de finançament del sector públic a les Balears en % PIB	16,37	17,26	17,92	17,63	20,23	24,58	23,77	13,54	
Capacitat de finançament del sector públic a Madrid en % PIB	12,59	12,75	13,08	13,29	11,09	13,86	15,10	8,95	
Capacitat de finançament del sector públic a Catalunya en % PIB	8,27	7,96	8,34	8,69	10,48	11,78	11,89	6,06	
Capacitat de finançament del sector públic a la Comunitat Valenciana en % PIB	3,40	4,41	4,43	4,74	6,02	7,52	7,38	1,74	
Capacitat de finançament del sector públic al País Basc en % PIB	1,63	2,20	2,15	1,93	3,04	4,50	5,35	0,17	
Capacitat de finançament del sector públic a la Rioja en % PIB	0,32	0,17	0,32	0,68	1,64	1,71	2,13	-2,53	
Capacitat de finançament del sector públic a Navarra en % PIB	0,20	0,32	0,27	2,04	1,59	2,46	2,42	-6,08	

Font: FUNCAS, Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2008, i elaboració pròpia.

**QUADRE I-24. QUOTA DE L'ESTALVI REGIONAL EN PERCENTATGE DEL PIB
I DE LA INVERSIÓ EN PERCENTATGE DE LA RENDA INTERIOR BRUTA (2008)**

	Estalvi	Inversió
1. Illes Balears	33,15	26,62
2. Madrid	29,09	24,94
3. Comunitat Valenciana	27,70	25,95
4. Catalunya	26,98	23,49
6. La Rioja	24,82	24,32
5. País Basc	24,69	22,03
7. Navarra	24,50	18,33
Mitjana (1 a 7)	27,28	23,67
8. Aragó	19,52	27,97
9. Cantàbria	18,51	25,95
10. Múrcia	17,00	24,74
11. Illes Canàries	16,50	29,12
12. Galícia	14,24	35,56
13. Castella-la Manxa	12,98	38,35
14. Castella i Lleó	11,82	32,99
15. Astúries	10,23	30,11
16. Andalusia	10,11	27,48
17. Extremadura	8,49	39,09
Mitjana (8 a 17)	13,94	31,14
Espanya	21,43	26,92

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2008*, i elaboració pròpia.

4.7.

L'ESTALVI, LA INVERSIÓ I LA CAPACITAT DE FINANÇAMENT

Una característica que presenten les comunitats autònomes amb una renda per càpita superior a la mitjana espanyola és que el fet que tinguin un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte de la renda que generen els facilita disposar d'uns nivells

elevats d'estalvi regional, que en el cas de les Balears per a l'any 2008 se situen en 8.835 milions d'euros, el 56,7% dels quals procedeixen del sector privat, i el 43,3%, del sector públic. (Vegeu el quadre I-23.)

Aquestes dades demostren que les Balears estalvien el 33,1% del PIB regional, que és la quota més elevada. A continuació trobam Madrid, amb el 29,1%. (Vegeu el quadre I-24.)

50. Aquest és un tema clau per explicar els processos de convergència real entre les comunitats riques i les comunitats menys desenvolupades.

També es pot destacar que el fet que determina la inversió regional no són les taxes regionals d'estalvi, ja que la major part de les comunitats autònomes que superen el 25% de quota regional d'estalvi respecte del PIB inverteixen per sota dels nivells d'estalvi generats, de manera que es produeix un sobrant d'estalvi que no és canalitzat cap a la inversió regional, sinó cap al transvasament de recursos financers a l'exterior en forma de capacitats de finançament. Així doncs, les regions riques no són objecte d'un sobre esforç inversor per part de l'Estat. Així, la mitjana inversora de les set comunitats autònomes que més estalvien és del 23,7%, mentre que aquesta mitjana inversora per a la resta de comunitats, que estalvien menys del 25%, és del 31,14%.⁵⁰

Per tant, és a les comunitats autònomes més riques i amb més capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comunitats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, l'any 2008 es pot comprovar que la capacitat de finançament de 1.399,9 milions d'euros es deu exclusivament al sector públic, amb 3.065,1 milions d'euros, ja que el sector privat es troba en una situació de necessitat de finançament per un valor de -1.665,2 milions d'euros.

Altrament, les dades aclareixen que les Illes Balears és la comunitat autònoma que, respecte del PIB, presenta el percentatge més alt de capacitat de finançament del sector públic en relació amb la resta de comunitats autònomes, que per a l'any 2008 és del 13,5%.⁵¹

4.8.

LA DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DE LA RENDA

La distribució funcional de la renda a cost dels factors (treball i capital) mesura la part de la renda que s'assigna als salaris, com a contrapartida a la retribució del factor treball, i els excedents bruts d'explotació, com a contrapartida a la retribució del factor capital. A les Balears, la remuneració dels salaris representa el 53,7% de la renda regional, i els excedents bruts d'explotació, el 46,3% restant. (Vegeu el quadre I-25.)

D'acord amb el quadre esmentat, es pot observar que l'any 2008 la taxa d'excedent a les Illes Balears va augmentar en 0,16 punts. La causa que explica aquest fet es troba en la circumstància que el creixement monetari de la productivitat del treball va ser de 3,05 punts per sobre del creixement monetari dels costos salarials per treballador, per la qual cosa es va donar una caiguda (o millora) dels costos laborals unitaris en termes monetaris (CLU) del 2,8%.

El comportament dels excedents bruts d'explotació i la relació que tenen amb la inversió privada s'analitzen a continuació amb el mateix criteri metodològic de les memòries del CES dels anys anteriors.

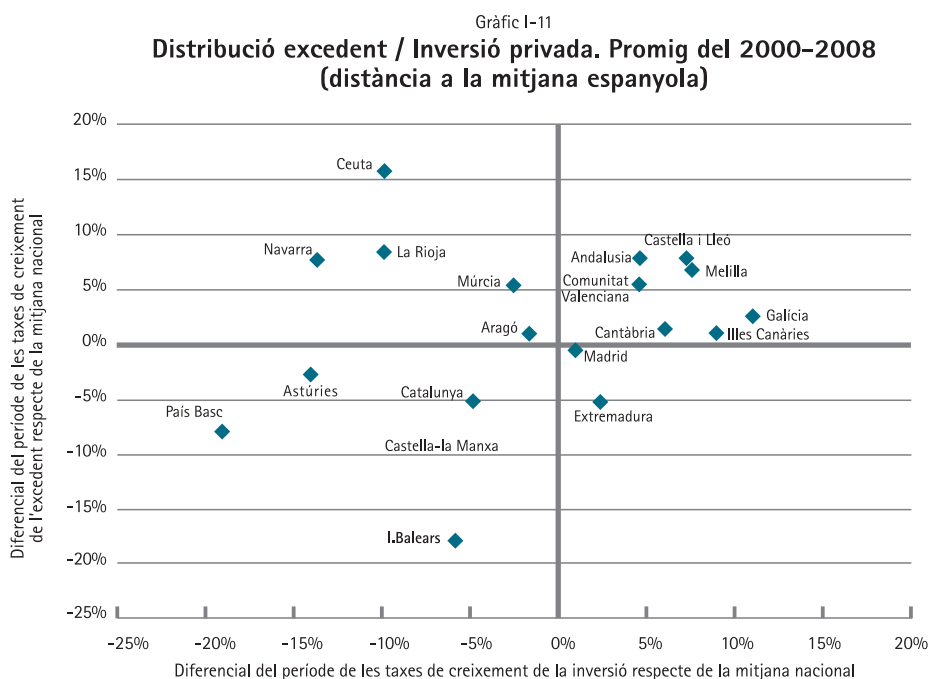
En el gràfic I-11 s'observa la situació de totes les comunitats autònomes pel que fa al període 2000-2008. La situació de les Balears en el tercer quadrant indica una posició en què es produeixen diferències negatives de creixement a les Illes Balears

51. Vegeu l'apartat 4.4.5 «El comportament de la inversió pública i el finançament regional» de la *Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, pàg. 75-80.

QUADRE I-25. VARIACIONS DE LES TAXES D'EXCEDENT			
Conceptes	2007	2008	Var. absoluta 07/06
Taxa salarial	0,5526	0,5368	-0,0158
Taxa d'excedent	0,4474	0,4632	0,0158
Total	1	1	0

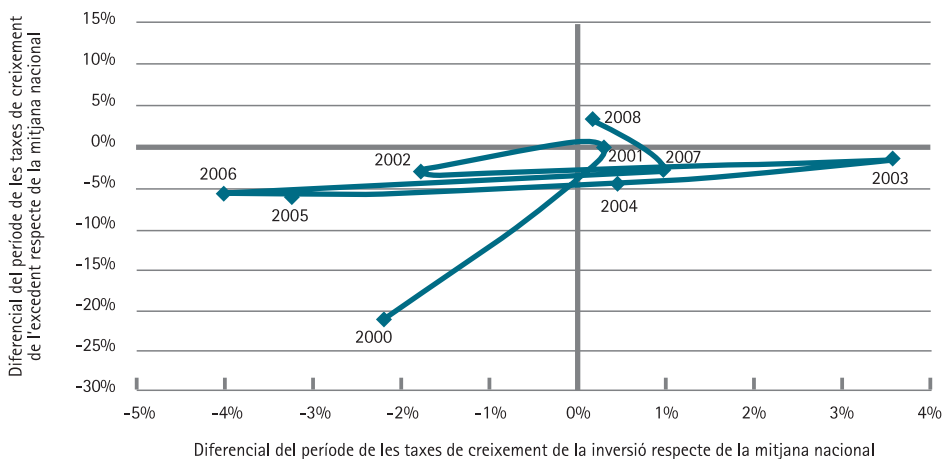
VARIABLES EXPLICATIVES DE LA VARIACIÓ DE LA TAXA D'EXCEDENT			
Conceptes	1	2	3 = 2/1
1. 1. Cost salarial per treballador (w)	27.655	28.819	1,042112088
2. Productivitat (n)	50.048	53.684	1,072650256
3. Factor de creixement (w/n)			0,971530172
4. Taxa salarial 2007			0,5526
5=(3)*(4). Taxa salarial 2008			0,5368
6=(5)-(4). Var. absoluta de la taxa salarial			-0,0158
7=(-6). Var. absoluta taxa d'excedent			0,0158

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2008*, i elaboració pròpia.

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2008*, i elaboració pròpia.

Gràfic I-12
Comportament excedents / inversió
Illes Balears, 2000-2008

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2008*, i elaboració pròpia.

respecte de la mitjana nacional pel que fa a la inversió i als excedents, fet que explica el menor creixement acumulat de les Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes al llarg del període 2000-2009. (Vegeu l'apartat 4.3, «Anàlisi regional per comunitats autònomes».)

A continuació, s'ha representat l'evolució de les Illes Balears des de l'any 2000 fins al 2008 en el seguiment de les diferències de

creixement que presenten els excedents bruts i les taxes d'inversió en relació amb la mitjana de l'Estat. (Vegeu el gràfic I-12.)

Segons aquesta anàlisi, es produeix una recuperació de les inversions respecte de la mitjana de l'Estat al llarg dels anys 2001, 2003, 2004, 2007 i 2008, i negativa la resta dels anys analitzats. En relació als excedents només presenten, per l'any 2008, un creixement relatiu major.